Масса а-мехкашкара пролетареш, вlашагlкхета!

СЕРДАЛО

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-Гlалгlай обкома, Нохч-Гlалгlай АССР Лакхехьарча Советан Министрий Советан орган

(«СВЕТ») Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР

№ 28 (5113). | ШИНАР, 22 февраль 1972 шу. | Мах 2 кап. | Газет арадуьйлу 1923 шера дезз

КЪАХЬЕГАМА ВАХТА

Грозненски химически комбинатан цехашта юкъе вьргачу социалистически къьеъ хьалхара меттиг дlаэцна ухх шера Козлов Юрий Павловичи Чингаров Хьусена Зайнди верте леттачу политгазин прессавича цехан коллективана. Нов. Козлова куьгалдечу № 131 болча цеха кхиакхана февраль хьалхарча шин декада задание 100 процент кхоьчушъйнй, хlинта нов. Чингарова верте леттача № 132 болча цеха коллективо тlекъо дешана задание 105 процент кхоьчушьйнй. Цу цехий болхлоша, хlанзлехь цеза совгlа арахьйнад шарам совий ньыка полиэтилен.

А. РОМАНОВА,
тха штате йоцца корр.

* * *

Пятилетна шоллагlча шера план хана хьалха кхоьчушьйра кхьу бордигаш Старогрозненски бурунтохара бахкий управлене бригадашш. Царна юкъе хьалха латт коммунист бурундетта мастер Шевцов Владимир Дмитриевич верте летта бригада. Укх шера из буруо тоха боллалар тlехкlоаргйна № 693 болча скважинана. СССР 50 шу дузача денна сийлена кадьавхара кьовсаи дожтабеча бригада февраль бетта хьан хана дукха хьалха кхоьчаш я эш, хlанзлехьа тlебоаргlача бетта чотал 120 метр совгlа буруо техад. Скважинана тоханш дола буруо 1680 метр гаргга кlоаргдеш. Из хул вагlа лаьрхlачул дукха дукхагla. Хlана бригада скважина хаша lочунхйта кийчлуш я.

Социалистически эхь хьалха латт цига сменин мастераш К. Горшенов, В. Шарко, В. Черкасов верте летта сменаш.

А. ТИЩЕНКО.

МОСКВА. Люксембург Розай цlергlча «Красная роза» кхача дьарий дехе комбинате ткачествене автоматизированин тlалхьожан лоаттабу, анализа управленни арн системе оттаеш я. Хlанзле а цуьнах дlахеттай 144 станок.

Ерригача участкашка ха системе оттаьчул тlахьагlа хlара ткачеха йиш хургья хlаьз 35 станока тlа бен боле болх 48 станока тlа бе.

Цига оттаьча сигнализаци болх бен болча кхалсагара йиш хулийтаргйа хьа хаина ерригача станокашка хьежа. Сигнала бос хуьцабелаpo хьахьокхарга станок сацара бахьан (урхал хадар, чlоаlаш хааш тай оьздалар, мотта кхы цlахо). Цо дийна юеэлдергда социзга.

СУРТА ТlА: цехе оттаеь сигнализаци.

Б. Трепетовс С. Преображенски сурт.

ТАСС фотохроника.

НОХЧ-ГlАЛГlАЙ АССР-е МОХК АГАРАХ ХИЙНА ЗЕНАШ ДlАДАХАРА, ТОАДАРА-МЕТТАОТТАДАРА БАЛХАШ КХОАЧАШДЕЧА КЪАЬСТТА БЕЛГАЛБАЬННАЧА ГlИШЛОШЪЯРА ОРГАНИЗАЦЕЙ БАЛХЛОШТА НОХЧ-ГlАЛГlАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА СИЙЛЕН ГРАМОТА ЯЛАРАХ ДОЛА

НОХЧ-ГlАЛГlАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА УКАЗ

Нохч-Гlалгlай АССР территоре мохк агарах хиина зенаш дlадоахача хьинаре дагlа лекарах Нохч-Гlалгlай Автономни Советски Социалистически Республика Лакхехьарча Совета Президиума Сийлен грамота йойла:

Андрьяни Вачеган Мкртичевича — Нохч-Гlалгlай гlишлошъяра управлене № 165 болча дlа-юха ухача механизированни колонна начальника.

Алексеев Алексей Андриановича — «Севкавгазпромстрой» производствени объединене плотника.

Артемов Григорий Васильевича — Нохч-Гlалгlай гlишлошъяра управлене № 6 болча гlишлой-монтажни управлене малярий-штукатурий бригадира.

Бараева lайшете — Нохч-Гlалгlай гlишлошъяра управлене № 105 болча дlа-юха ухача механизированни колонна мотористана.

Бакинова Тамара Алексеевна — чуlеча цlеной-коммунальни болхана министерства ремстройтреста штукатурий-малярий бригадира.

Беломинский Иван Степановича — «Чечингсельстрой» треста № 101 болча дlа-юха ухача механизированни колонна начальника.

[illegible] Розайна — чуlеча цlеной-коммунальни болхана министерства ремстройтреста штукатура-маляра.

Бурзантинов Виктор Акментиевича — Нохч-Гlалгlай гlишлошъяра управлене плотника.

Воробьев Игорь Николаевича — Нохч-Гlалгlай гlишлошъяра управлене корттерча инженера.

Вавуйский Виктор Яковлевича — «Чечингушводстрой» гlишлошъяра управлене штукатурий-малярий бригадира.

Василенко Егор Егоровича — чуlеча цlеной-коммунальни болхана министерства ремстройтреста бригадира.

Васюк Геннадий Наумовича — Нохч-Гlалгlай гlишлошъяра управлене № 5 болча гlишлой-монтажни управлене начальника.

Гамарова Зулайна — Нохч-Гlалгlай гlишлошъяра управлене штукатура.

Гаман Василий Степановича — Нохч-Гlалгlай гlишлошъяра управлене плотника.

Дудин Павел Ивановича — «Чечингколхозстрой» объединене вокхагlолча прораба.

Егоров Константин Михайловича — «Чечингколхозстрой» объединене маляра.

Исламов Жамалдина Абойна — «Чечингколхозстрой» объединене правлене председатела.

Исмаилов Элбувара Элмарзина — «Чечингсельстрой» треста управляющана.

Исрапилова Амината — «Чечингколхозстрой» объединене штукатура.

Карамзанова Леси Лазаревича — чуlеча цlеной-коммунальни болхана министерства проектно-сметни бюро начальника.

Куприн Евгений Гавриловича — «Грознефтехимремстрой» треста слесарий бригадира.

Магомадова Мария Семеновна — Нохч-Гlалгlай гlишлошъяра управлене штукатура.

Магомадова Хильма Ивановна — «Чечингсельстрой» треста штукатура-маляра.

Магомадов Абубакара — «Чечингсельстрой» треста бетонщика.

Матюс Николай Павловича — «Старогрознефть» механикаттан гlари долчуь управлене чуlеча цlеной-коммунальни болхана прораба.

Минаева Денисьятий Розайна — чуlеча цlеной-коммунальни болхана министерства каменщика.

Минков Иван Нордаловича — «Севкавгазпромстрой» производствени объединене штукатура.

Минкаева Дашена — «Севкавгазпромстрой» производствени объединене штукатура.

Мищенко Виктор Ивановича — «Чечингколхозстрой» объединене кровельщика.

Назаров Аслан Артемовича — СССР промышленни гlишлошъяра министерства «Главюгпромстрой» «Грозстройкомплект» ихача производствено-технологически комплектаце управлене начальника.

Небывалов Владимир Ивановича — «Чечингколхозстрой» объединене штукатура.

Ненков Нешо Георгиевича — «Севкавгазпромстрой» производствени объединене штукатура.

Овсянников Молот Григорьевича — «Севкавгазпромстрой» производствени объединене прораба.

Петрашов Виктор Ивановича — «Чечингсельстрой» треста комплексни бригада бригадира.

Плевахнова Евдокия Иосифовна — «Грознефтехимремстрой» треста штукатура-маляра.

Свободчикова Ольга Степановна — Нохч-Гlалгlай гlишлошъяра управлене специализированни гlишлой-монтажни управлене асфальтировщикий бригадира.

Садовой Степан Георгиевича — «Грознефтехимремстрой» треста плотника.

Сайко Олег Георгиевича — Нохч-Гlалгlай гlишлошъяра управлене № 6 болча гlишлой-монтажни управлене мастера.

Самовитина Феодосия Григорьевна — «Грознефтехимремстрой» треста штукатурий-малярий бригадира.

Салтымурадов Хьасана — Нохч-Гlалгlай гlишлошъяра управлене малярий бригадира.

Самойленко Михаил Тимофеевича — Нохч-Гlалгlай гlишлошъяра управлене штукатурий-малярий бригадира.

Сорокин Иван Ивановича — «Грознефтехимремстрой» треста корттерча инженера.

Сидоров Николай Николаевича — Нохч-Гlалгlай гlишлошъяра управлене начальника заместитела.

Саляев Пётр Васильевича — «Старогрознефть» механикаттан гlари долчуь управлене чуlеча цlеной-коммунальни контора прораба.

Степаненко Зинаида Константиновна — Нохч-Гlалгlай гlишлошъяра управлене № 5 болча гlишлой-монтажни управлене маляра-штукатура.

Степаненко Зинаида Михайловна — Нохч-Гlалгlай гlишлошъяра управлене маляра.

Сураева Аьмада Махьмада — «Чечингушводстрой» гlишлошъяра управлене прораба.

Тасуева Айсарана — «Чечингсельстрой» треста штукатура-маляра.

Усенко Виктор Васильевича — чуlеча цlеной-коммунальни болхана проектно-сметни бюро корттерча инженера.

Федюшкин Иван Петровича — «Грознефтехимремстрой» треста штукатура.

Хамидова Зарема — Нохч-Гlалгlай гlишлошъяра управлене штукатура.

Холодкова Валентина Тимофеевна — чуlеча цlеной-коммунальни болхана министерства ремстройтреста штукатура-маляра.

Шахбиева Нуржана — «Чечингушводстрой» гlишлошъяра управлене штукатура.

Юнусова Медина — «Чечингсельстрой» треста штукатура-маляра.

Яковенко Ольга Андреевна — Нохч-Гlалгlай гlишлошъяра управлене, малярий бригадира.

Нохч-Гlалгlай АССР
Лакхехьарча Совета
Президиума председатель
К. ОЗДОЕВ.
Нохч-Гlалгlай АССР
Лакхехьарча Совета
Президиума секретарь
Г. СКЛОКИН.

гор. Грозный,
1972 шера 18 февраль.

НОХЧ-ГlАЛГlАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА МАССАЗАРЧА КОМИССЕШКА

Нов. Н. Б. Мироновае председательлла а дош унахцlено лорьяран социальни lалашонц, нов. Н. З. Кочанишвеле председательлла а дош промышленноста, гlишлошъяра, транспорта, бухана, нов. А. А. Абдулаева председательлла а дош lалам лорадара дешашта болча Нохч-Гlалгlай АССР Лакхехьарча Совета массазарча комиссей заседаниеш хилар.

Унахцlено лорьяран социальни lалашони дешашта болча массазарча комиссе дийцир «Город Грозни бахача нахагарча санитарно-эпидемиологически хьал дакъе унахцlено лорьярах дола РСФСР Закон кхоачашдара делана хьакъелехьара дош».

Цу дешах лаьца комиссе заседане доклад йир Къахьегамхой депутатий Грозненски городской Совета исполкома председатела заместитель нов. К. Н. Ивченко.

Дувцача дешах лаьца йолленача прениешка къамаьлаш дир республиканска санитарно-эпидемиологически станце коммунальни болхана отдела заведующе нов. Т. А. Донцова, «Грознефтехимзаводы» объединене корттерча инженера заместитела нов. Д. Д. Мусаева, столовей, ресторанийи, кафей треста директора заместитела А. П. Похомовае, Нохч-Гlалгlай рынкай управлене начальника нов. А.-В. Г. Тепсаева, комиссе председатела нов. Н. Б. Мироновае.

Заседане белгалдаьккхар, Закон кхоачашдара бен бола болх комиссей хьисапе, дукхагlча даькъе месячникаш, декадаш дечу юкъегlа шара лелабеш ца дилар, хlаьта цхьацца болча моттигашка антисанитария я, фо бlехду. Города бахача нахьа санитарно-эпидемиологически хьал тоадар духьа къовсам шела лоаттабу.

Горисполкома, бахке тlера кхоачамбоацараш дlадахараш унахцlено лорьярах дола РСФСР Закон кхоачашдеша lалашдараш чаккхдала гlулакхаш хийцдир комиссе.

Промышленноста, гlишлошъяра, транспорта, бухана дешашта болча массазарча комиссе дийцир «Нохч-Гlалгlай АССР ххачни промышленность» малагlча хьал тlа а, из дlахо дегlайоаллара де дезарий хьакъехьа а «1970 шера 27 марта Нохч-Гlалгlай АССР Лакхехьарча Совета бархlалагlча сессе бань соцам кхоачашбара лелашах» дола дош. Из дош Нохч-Гlалгlай АССР Лакхехьарча Совета Президиуме дувца оттадина доргдоацаш лаьрхlар комиссе.

lалам лорадара дешашта болча массазарча комиссе ладийгlар Нохч-Гlалгlай АССР Министрий Совета чаракхий инспекце начальника нов. А. С. Батыжева. «Чlоагlа шелла оттарца дулладенна олхарий, олхазараш дохкъарашка кхабара де дезарий хьакъехьа», республика хьун болхана управлене йоккхагlйолча инженера нов. Д. Г. Аливицас «Республике lалам лорадара хьакъехьа» дайча доклада. Дийцача дешашта соцам тlаийцар комиссе браконьерашца дlаегlа хьу лорьяран лоаттабу къовсам чlоагlбара де дезараш белгал а довлаш.

23 ФЕВРАЛЬ—СОВЕТСКИ ЭСКАРЕИ ТlЕМА-ФОРДА ФЛОТЕИ ДИ

ВОШАЛЕИ ДОТТАГlАЛЕИ ЭСКАР

С. ВАСЯГИН,
генерал-полковник,
сухопутни бlуь политуправлене начальник.

23 февраль — Советски Эскар хьахиина ди. Гервашцарча низаш хьадар Октябра карагlдьина сийлахь-доккхий хlамаш лорадара исторически даьза дарглоацаш а Коммунистически партен Советски нахачхьалхахен эттара хьалхарча аргlанара деккар а хар. Вай нахко хlара шера, хакъан цуй тlемахойн йоацрабоацача сийлен цlей синна, чlоагlа шеррий дадан белгалдоах цо ди.

Ах бlаь шу совгlа ха хьалхагlа дена хьалоагlача шоай историе чухь тlема сийлахь некъ хьабенна Советски Гервашцарче Низама. Дерригача тохкамех сийленца чаккхдьинад уж! Вай эскара тlемахошта карагlдьина денаьс гlулакхаш даим деташ урауттадеш бола уьонжам а кхина лаьттаргна дукхача ноахалашта.

Ше толамаш дахараха Советски Даьлан моастагlчунара меттолаш яхарах вай эскар декхарийла да парте, цуя Центральни Комитета чlоагlача кулгала. Граждански тlем тlа Коммунистически парте лоьшача даькъа мах беш, В. И. Ленина яхад: «...аьхьа парти яа тlа яиттар, парти чlоагlа дисципленна йолаш хилар бахьан долаш, парте авторитето эрриг ведомствашки управленешки вlовагlтехандаь, ЦК-ас хьайкадьча лозунгагlа ахьа сог салха эттеш, бlаьш, эзараш, бухсоняча кийча яиллаш нах тlемхандаь, аьхха ца хелача тайпара йоккхий жертваш лайнадаь — аьхха ца бахьан долаш зиннай хила йиш долаш хилла ташагш».

Сийлахь а-бокхе Даймехка тlем советски халкъо хlанзалца хьа лайнарех эттара бартасагlа бола тохкам бар. 1418 дийнахьа буса аьсl ла душ даьттар фашистски гlаьрахошта духьалара айна мехкаду тlом. Вай социалистически Даьхен эттара доьрагlа бола ца моастагlа а гlамашта lалашдар парте.

СССР-ла фашистски Германи летача хьалкхерча даимоане а дола дахан бола парте а хиина дlаеттар Коммунистически парте ву дешац алаза ма]lай дийна. Парте къестадоре тlема стратегически фронтий тlема гlулакхаш аlаштlехьалехерка дерригаш хьалхаи. 1941 шера тlом бола эскарера хlара кхелагlа бола сог, хlаьта Москвана юххе аэнача исторически [illegible] гlа дола [illegible].

Партена карагlдьина сийлахь доккха хlама, вай котамаш вlара бахьанех цаl дар по дерригаш къамаша народностайшта вlоазкъе итт шу даьар ухх шера белгалдоаркхагlдоаш йола Советски Социалистически Республикай бlарчча цхьа Союза а ва вlашагlтохар. Цхьана къахьегаш, социализм бахьан долаш къовсам лоаттадеш, из лоряр духьа тlемаш дош хьакхинна, йоах парте XXIV съезда яиига КПСС ЦК Отчетни доклада тlа, массашта социальни группашта, къамашта а национальностайшта а юкъера керда, гармонически гlулакхаш — доттагlален цхьана къахьегарех гlулакхош. Советски нах кхотабенна марксистско-ленински идеологи массане а маl хиларца, коммунизм хьалхье лерхlараш сийлахь хиларна. Дерригача тохкамех чакадаьннад халкъий доттагlал, из доладо мегиаш моастагlашта а герза кхолла а, а буржуазни идеологий хьехамашца а.

Советски Эскар, керда тайпа эскар — ший маlаиген исторически дакхарашкен хилача бокъонца дола эскар хьалхе хана парте хьалхе лелавий социалистически Дай-мохк лорабарах болча ленински хьехамха. Цо шийна хьахкйех белхлоjи ахархойн классов аьхьоагlо, халкъий доттагlал, советски общественне морально-политически цхьаьнагlо, советски патриотизм пролетарски интернационализм.

Халкъаца цхьа цхьар долай цунна дага леттараш, цо аьш йола йоахо аьш бах эскарен флотен тlемахой. Советски Гервашцарче кхоаш бьегlоаша халкъе дог долаш хиларо, дерригача дунен тlаьрча къахьегамхошта революционни солидарность хиларо бенгашовлайт уж къахкагlа вай хинича эскараш а капиталистически пачхьалкхашкенй хlамзарча дийна эскараш эвийтта бlухо мара болаьча а хена, сийлахь тlахьехам беш хьайкар вертабрук: «Росси йоккха я, хlаьта я тlехьашка довла моттиг яц. Тlехьашкахье — Москва!» Нагахьа сог, цо вусаш беррига тlемахой бовбир, хьабенгьад, моастагlа чаккхвалийтанзар.

Советски Эскара юкъе эр кьаний формированеш я. Масала, Закавказски республикашка яlашагlьахlара массехк къамаш дилаза. Моастагlчох майра лийтар даьтнисчи эстонски доакъош. Цхьатарра турпалаш гайтар фронте тlемахоша моттел советски къахьегамхоша тыле а. 1943 шера промышленностагара сухопутни бlуга къьвяр 24 эзар таьнаш шоаш лела артиллерийски усталовкаш, тайп-тайпара наьнабраш йоле 130 эзар йоккха тоьпаш. Бахача наха йоашнара Цlена Эскара фонде гудира 13 миллиард гаргга сом. Парте куьгалца моастагlа вохавара. Дайна йовхаяра кхьебехьа къахьегамхойн хlаране бустам а зийна дlаоттача бlарчча цаl йолча тlема де гера кхотадеш советски халкъ.

Вай Гервашцарча Низам тlемахой деналах майралах лара я СССР халкъий доттагlа вошалла, коммунистически бlубенне хилар, шоай гlулакх бекъ лела вар дог тайшa уж хилар, советски патриотизм.

Советски халкъаца совгlа а болаш лийтар кхыча мехкашкара халкъий динагlбола вlаьрдша. Кхыча пачхьалкхашкий 15 гражданина Советски Союза Турпалаш цlа елар.

Советски Союза Гервашцарча Низаша сийленца кхочашдир шоай интернациональни декхар, фашистски lазапах мукъадаьккхар Европера халкъаш. Эзараш болча советски тlемахоша шоай кортош lодехкир Польша, Венгри, Румыни, Болгари, Чехословаки мукъебоаккхаш. Из интернациональни денале гlулакх дии ца дола доттагалоттадара Советски Эскара бlаьш доакъоша Бухарестски, Белградски, Будапештски, Варшавски, Венски, Пражски яха сийлахь цlераш лелаш. Советски Эскаро моногольски Халкъа - революционни эскарца барlуй а болаш вежарашха ювкъостаа [illegible] Корея Китаен халкъашта духьала японски империалисташца лоаттабеча къовсаме.

Фашистски Германи милитаристски Японии эша, и потэло йоаккхаш ца а хь, кхи а дукхагlа чlоагlденнед мелабенна долаш тlема юкъара даьлар Советски Гервашцарче Низам. «Цу тlем тlа советски халкъо хьалахча котало бахьадир, — йоах КПСС Программа тlа — дlахьалхашкалье йода социалистически общество классовей могарделаш дола ницкъ дуьне тlа ца хилара. Общественни экономически кхаьрне карагlдаьккхара тlем тlа вай яьхача котамаш lаламате чlоагlа хилар йир мелаха кхелатта, вовкъостал дар халкъий нортамукъадаш бола оьдабалара, дуьне революционни прогресс сихьалара.

Коммунизм хьалхьара парламента юкъ КПСС XXIV съезда белгалдаьккхар, вай Даьхен оборони ааз ма мовта декабала, чlоагlа фо хургбоача, социализма карагlдаьккха сийлахь-доккхий хlамаш лоарда дешкийча хургбоача уйланца советски нах хьакхебелга дlахо а партен халкъен эттара лоарlамеrlарча деккараш цаl долаш дисе дезеш хилар.

Тlема строительстве дешаш кхолланза тешаш маьхьоттагlа лоаттаду партен правительство. Социализм коммунизм тlелаьне хьалтьера ца дача даргаслаш дайяа. «Дукхьаш парте йоакхо эра къахьегарi бахьан долаш хьанай ойцига lаддан дарде тlа болаь Гервашцарча Низам хьалдара кхелно-теоретически организационни принципаш, — хьайкадир СССР оборона министра Советски Союза Маршала А. А. Гречко КПСС XXIV съезде ше къакаьл деш, — эскарен флотен лакхеквалифицированни командни политически кадраш шийтъай, кьаю хlанзара тlема техника.

Хlанз вошагlча гlеаразм тоха йоагlача тайпара хlема тохара хьинаха дарг моа доаьар долаш да Советски Эскарен Флотен. Эргабоахаш тоабеш бе стратегически гlулакхашта лаьрхlа ракетни бlу. Ше дlакхийтта моттиг хlаьлакхьеш бокхе моа боламаш лоттара хийса кхташи дола гера шай доалахьа долаш бола из тахан агрессор хоалаттай йола керттера средства я.

lилма-технически революце лорде тlа оьшатара хунаман хиинад сухопутни бlуьна [illegible].

(Чакхдаккхар 2-ча оагlув тlа).

Среднеазиатски тlема округ. Шоай тlема гонзал, хlара денна лакхъе гlоръьнача гвардейски Панфиловски дивизе тlемахошна. Тlа-тlа дукхагlа хул хун мугlарашкара тlемен политически кийчо отличникаш. Дивизе дукхача салтайна тlема сийлен знакаш еннай.

СУРТА ТlА: арарта учениекара...

М. Шлафштейна сурт.

ТАСС фотохроника.

КХОАНА—СОВЕТСКИ ЭСКАРЕИ ТІЕМА-ФОРДА ФЛОТЕИ ДИ

ВОШАЛЕЙ ДОТТАГІАЛЕЙ ЭСКАР

(Чаккхдолар. Долалур 1-ча агІо тІа).

дикка яйбенна цун огневой а ударни а низ, мобильности массаш. Сухопутни бІун огневой низ лард я оперативни тактически гІуллакхашта лахьаІа ракетник доакхош. Бовзаргболачу боламаш эргабаьннаб вай мотострелкови дивизе огневой залпа низ бІарча хьайнтача, ядерни герз ца лахьаІача а, 30-зза совгІа боккхагІа хиннаб из 1939 шера дивизе залпаца нийсбича. ДегІа а иххай, эргаювлаш тоа а енкай сухопутни бІун артиллерин.

Дукхка а дикагІа хиннаб фегарча тІема духьаларча обороне бІун артиллерин. ЧІоагІа дегІабелаб буьзама бІу, инженерни хьбола социальни бІу.

Укх тІеххьарча шерашка сихха дегІанхаб фегахьарча десанта бІу. Фегахьара десантни бІу ше делача артиллереца, танкашта духьаларча средствашца, хІанарча парашютно-десантни техникаш кийчбира йиш хулийте пунга эттара човлахкегІа дола деккараш моастагІчун тыле шийттара кховачашде.

Фегахьарча тІема духьалара мекка оборона бІу кийчбаьб тайп-тайпарча системнегІа йолча низ болча ракетни комплексашца, мел лакха яле а юккъе тІа кхетача, хаоттам миччабесса баде а лелалуча таьал массагІча истребителашца-перехватчикашца хІанарча радиолокационни станцешца кхьча техникацеи.

Фегарча тІема низай тІема торонашн ударни низи геттара боккха хиннаб. ХІана реактивни самолеташ сахьата 2500—3000 километр масса я 30 километр лакха а лелар кхы дІахо тІехдада йиш йовцаш дац.

Бирса низ а хинна дІаттай Советски ТІема-Форда Флот. Цун тІема низа лард я лаьтта кІал гІолла гаьнна кхувсача ракеташцеи хьожаьлча моттига шоаш тІеравча торпедашцеи кийчдаь хи кІал гІолла лела атомни лодкаш. Вай флот хи йистошкарей лаьттания юкъерча фордашкарей дІаяральккай. Дунен океана ерашка Советски мехка йиза йола виккай а из.

КПСС XXIV съездо белгалъяь сийлахь-йоккха экономически плая кхоачашъяр боккхача лоархІаме да мехка обороний низ чІоагІбара, цун Гераашцарча Низай тІема низ чІоагІбара.

Советски Гераашцарча Низай тІемахошца цхьана машари социализм лоравш латт тахан коммунистически боллайн партеша йоакхо яр бахьан долаш бирса низ а хинна дІаьтта вежарашка йолча социалистически пачхьалкханий эскараш. Вай тІема доттагІала лард я цхьоагІо йолча мехкий социально-экономически политически строй юкъара хилар, идеологи, классови хьашташ, лерхІараш, декхараш цаІаш хилар. Ялхайтта шу совгІа ха хьалдагІа дена хьадоатІаш дола Варшавски Договор пролетарски интернационализме ленински идеш практически кхоачаш хилар да.

ХІинзарча тІем тІа котало яга тоьал боккхача боараме бІун моральни хьалах тийша да. МоллагІча герзо тІем тІа сага доархІам бод ца бараш совгІа, кхы тІа а лакхбу, кхы а духхагІа кхедех цунгара. ТІем тІа толам боакхалургбац техника ше ма ярра йовзаш шийи гІулакх бакъ хиларах кІоаргга дог тийша, Даьхенмех интернациональни декхараш боарам боацаш мутІахьа волча морально политически гІулакхашта чІоагІа волча тІемахочунга мара. Цу тайпара гІулакхаш бовхаш хургволаш хьалкхера бодах даьттув ба вай общественни строй, марксистско-ленински идеологи, советски халкъий доттагІал, ерригаа тІема коллективаш интернациональнио кхоталлар.

ХІана Гераашцарча Низашка гІулакх деш ба дерригача къамийн народностий вахалаш. Дукхача даькъе цуйа новкъостий ду личин состава ленински къамий политика дІайовзийтача, предприятешкара, колхозашкара, совхозашкара, дешара заведенешкара доакъойн подразделенеши буьзамаш чІоагІдеча командираша, политорганаша, партийни комсомольски организацеша бахо. Шерра яьржай доттагІала сайреш. ТІемахошта хьалхашка выступленеш ю цІи хезашка хаха, производстве хьалха латтараша,- моттигерча партийни советски болхлоша, культуран искусствай деятелаша.

ТІема шорашка соедниски хьахиначча Уралерча къахьегамхошца цу тайпара буьзам лелабу, масала, Советски Союзе Маршала Р. Я. Малиновский цІерагІча гвардейски танкови Уральско-Львовски добровольчески дивизе тІемахоша. ХІана а уралцех шІа-шагІтохаш я дивизи. Салтий болча части боагІа бовхлой, колхозой. Цар танкисташта дуаш шоай къахьегама гІулакхех, хІаьта тІемахоша царга — Іоманлуш гІулакх деш шоаш доакха толамех.

Водждески чІоагІалеле балача ниьха буьзамаш халла тІема шерашка Сталинград лоравш лаьттача пхьадолча доакъошкара.

Халкъашара буьзамаш массе оагІорахьара чІоагІдар, тІемахошта интернациональни кхетам балар бІун тІема кийчо лакхъера новкъостий деш дола шоай эгара хьалхарча арІакара деккар санна лоархІ эскарерча коммунисташа.

Коммунистически партена гоахьа айхха «кхотаеша йоа Гераашцарча Низай личин состав боарам болаш мутІахьа я шийн халкъа, партена, Советски правительствана, Боарам болаш чІоагІа лакхъенний цун политически кругозор, образовательни боарам. Нагалье санна 1939 шера эскара кадрашка лакхерен юкъерен образовани йолаш 12 процент, йиза йоаца юкъера образовани йолаш 27,5 процент, юххьанцара образовани йолаш 60,5 процент тІема гІулакх деш хиннабале, хІанз лакхерен юкъерен образовани йолаш 47 процент совгІа, йиза йоаца юкъера образовани йолаш 53 процент тарга ба.

Гераашцарча Низай тІум я эпсарий кадраш. ДІадахача пхе шера лакхера тІемен специальни образовани йолаш бола эпсараш шозза дукхагІа хиннаб. Эскарен флотен 45 процентага кхачалца долча эпсарий гІулакхаш тІа ба инженерашн техникаши. Эпсарий корпус ондаювлаш латт кхетамехьа кагирхошца. ХІанз полкерча эпсара 65 процент совгІа бола эпсараш 30 шерал кІезгагІа ха йолаш ба. Гераашцарча Низай личин составах 80 процент совгІа бараш коммунисташи комсомольцаши ба, вай эскара мутІараш чІоагІлеции дог урауттахешн бола низ уж ба.

Парте дІадехараш кхоачаш а деш, командираша, политорганаша, партийни комсомольски организацеша денна йоакхо ю доакъойн соединенешн тІема кийчо лакхъяра, бІу Іомабира юкъенкхь кердагІа, толашагІа дераш, личин состава юкъе тІема дисциплина чІоагІъю. ЧІоагІа уйла тІайохийт салташта, сержанташта, эпсарашта политически патриотически кхетам балара, уж марксистско-ленински мировоззренех кхебара, къонахчал, дикал, организованность, дисциплина йолаш уж хьалкхебара. БІу тІа массе оагІорахьара пропаганда ю КПСС XXIV съезда, КПСС ЦК ноябрьски Пленума решенешта, СССР Лакхехьарча Совета III сесси материалашта, къахьегама толамашта, Коммунистически партен советски халкъен революционни, тІема традицешта, халкъий доттагІала.

ТІемахоша шоай са ца кхоаш бІу тІа хьийгача къиш лакха мах бир XXIV съезда трибунера КПСС ЦК Генеральни секретара новкъоста Л. И. Брежнева аьлар: «Советски нах дог тийша хила мегаргба, дийкахь а бус а миччахана тІавоагІа моастагІа хьаьт долчахьара ца воагІе а юхетоха ший сийлахь Гераашцара Низаш кийча хиларах». Из эгара дикагІа йола аттестаци я Даьхен кхерамзле Іалашъяра гІулакхе юкъе йоккха дакъа лоацаш болча вай тІема кадраашта, эскарерчен флотерчен коммунисташта.

Вай халкъо Советски Гераашцарча Низай 54 шу дизар белгалдоакх КПСС XXIV съезда решенешн гаргахдачаш латтача Советски Социалистически Республикай Союза хьаь шозткъе итт шу дизарок политически къахьегамех хьинар чІоагІа айдаьча хьалашка. Герз бе а делла ха тІа латтарий кІоарга патриотически уйлаш хьаьлоххаш дола тешал да Прибалтийски тІема округа гвардейски мотострелкови Пролетарски, Московско-Мински дивизе гвардейски мотострелкови полка личин состава СССР хьаьь 50 шу дизара лаха доттагІача тайпара накъадахер духьа социалистически ахь йоаржаира тІахьехам беш даь кхайкарал.

ТІема шерашка цІаккха я йоагІйоацаш шийн сийле лаьккхар полко. Цун мугІарашка хьалкхийнав пхиъ Советски Союзе Турпал. Эзараш тІемахошта орденаши медалаши еннай. Уж бар тайп-тайпарча къамех боле нах — эрсий, украинцаш, белоруссаш, гуржий, эрмалой, татараш, башкираш... Цар массане а цхьатарарча лелалцен турпаленцен лоравьй дукххача къамех латта вай Даьхе.

Таханара полк а — дукхача къамех болча тІемахой низ боле лелал. Советски Союзерча тхьаьнен совгІча къамех бола нах ба цун мугІарашка. Цар сийленца лелаю тІема гІулакхий традицеш.

ТІемахоша- гвардейцаша херда рубежаш белгалъяьй, шоашта хьалхашка декхар оттадаьд тІемей политически кийчон результаташ лакхагІа йолаш дешара шу чакхдаккха, тІехдикача полка цІи яккха. Цар декхараш: шоах тийша а тийша, шоашка дІаенна тІема техника, смежни специальносташ йоккхача гоаьнца Іомаяр, коммунистически моралей этикай нормаш йиза кхоачашъяр, гІоръьхьнача шоай дивизе тІема традицеш тІехдикача дешарца ебаяр, фаьне тІема кийчон хаддина лакхъяр.

Мотострелкови полки хьалхьайя Гераашцарча Низай берригача тІемахоша. Масала, чІоагІа къоабалъя хьалаьай из Московски тІема округа Ленина орден лелаеча танкови Кантемировски дивизе гвардейцаша. Эскара хьегача къах баьла пайда боккхагІа хулийтаргболаш йола резерваш кхы тІа а лохаш ба уж. Цу резерваеч цаІ а классни специалистий, отличникий, тІема специальностий товаьнчий опыт.

Советски тІемахоша дийна дакъа доац парте кхоаэш кхоачайъча. ТІагІерта дикхьо цар шоай фаьне тІема кийчон. Даьхе лоравярша дог тІарен хьахьашцен тІайдаьа партийни съезда низкаІаелхо хьа мел кхьаьла. ХІама тамже лораде лахи да. Советски Гераашцара Низаш массаза а кийча да латта лаьрьІача моллагІча агрессорах Советски пачхьалкхен социалистически содружества мехкаши лоралар гІулакха шоай патриотически интернациональни декхар кхоачашде.

«Агитатор» № 2, 1972 шера январь.

Даьхенна гІулакх деш ба вай мехкахой

ЛАККХЕРЧА командно-инженерни тІема училище дешаш ва Наьсарен района ГІалгІай-Юртара вІаьмига саг Цечоев Сулейма Муса. ТІема гІулакх кІоарга Іомадара тІаххувш, дисциплина йолаш, новкъосташта тІо де кийча волаш, шийн политически кхетам ди тІехь совбоаккхаш вола курсант ше хилар хьахьекхад Мусас. ХІанз йиьлагІча курсе ва тІалгІий вІамига саг. Наьсарерча тІема комиссариате комсомольцах Цечоев Мусайн лаьца училищера письмош ух. Царех цхьане тІа язду: «...дисциплина массаза а дика йолаш хиларах, тІема гІулакх довзарца боккха безам болаш хиларах, вурийттазза поощрени яьй Цечоев Сулейма Мусайна, тІемен политически кийчон отличник яха знак енний цунна».

Баркал ала да а доагІа миттта хьахьъял, вадал, денал дола воІ кхевавьча даьнен наннен.

СУРТА ТІА: курсант Цечоев Сулейма Муса.

МОСКОВСКИ областе г. Звенигороде Советски Эскаре гІулакх деш ва тхьаь цхьоагІа шу дола тІемахо Богдашкин Петр Николаевич. Эскаре ходача хана ийс класс мара яккхайна вар из. ХІаьта а «Петра дика вІаштІехьдоал шийн декхар тІехдика кхоачашде, из техникех дика кхет, общественни вахаре хьинаре дакъа лоац.

Дукха хеставаьо къона тІемахо, ефрейтор комсомолец Богдашкин, миттта дукха баркалаш яьхад. Царех хІара баркало, хІара поощрене Советски Эскаре кхы а дикагІа гІулакх дара ше деккарийла вола кхетаду Петрь.

Дика кетт цун даьнен наннен шоай воІ миттта дика, кхетам болаш кхийла. Бакъда, царна эгара деагІа вола совгІат дар Советски Эскаре гІулакх де хІаьтта мара вола валаш вола шоай воІ дикача гІулакхашца белгалъялара отпуск а енна цхьа юкъ яккха цІаваьтар.

СУРТА ТІА: ефрейтор Богдашкин Петр.

ДАЬХЕН рузкъа хьаккхаш хьаьнала къахьегаш бовхача наха Советски Эскаре гІулакх ду шоай къонгаш командование совгІаташца, баркалашца белгалдахарах дикагІа фу хургда! Из кхиъ хинна ба Нажай-Юрта районерча тІема комиссариата 1970 шера Советски Эскаре гІулакх де вахача Бибиев Мусай даи наньи. Цар воІа Мусайна лаьдийттаде баркал кхайкадаьд командование.

Бибиев Мусай дикача гІулакхех духа района комиссариата кхайтта письмо тІа. Отделене командир ва комсомолец. Эскаре гІулакх деча хьагІа баркІалла парашютаца чухкхоссавалха Муса. Хьинаре дакъа лоац Мусас комсомольски организацо боча балхо юкъе а.

Уж дерригаш дика гІулакхаш бахьан долаш отпуска цІавийта а хиннав Муса.

СУРТА ТІА: ефрейтор Бибиев Муса.

ШИЙ ИРАЗ КОРАДИР ЦУННА

РЕСПУБЛИКАНСКИ музее цун реликвеш кхаьча [illegible] кхь да иш. Цун гаргарча наьха бера ба ухаш лийнай уж хІаннала. Цар вовзийтар сона 1940 шера хилла Инарьера Картоев Ахьтмара Атаби. Ахьтмар цуж даьсеший цІи я. Из вІамига бер дикча хена кхелхаб цун дан [illegible]. Цу духье ше [illegible] даь-[illegible] да ваьа цо.

Реликвеш... Дукха дуппаргдар цар Атабех хьале мотт баларе.

ІажагІденнача вІаннгаьа сурта тІара бІарахьеж сона Атаби. Цун вакха тІа улл ЦІеча Байракха орден. Реввоенсовета еннача Грамота тІа яздаьд «283 йолча стрелкови полка Дошлой разведчикий командира Картоев Ахьтмара Атабена Грачевски Варламовн вахача юрташка Социалистически Даьхен моастагІашца хиннача тІем тІа 1919 шера 24 сентябре из белгалваларах ЦІеча Байракха дуьне революционни символ лойла».

Революци хинначул тІехьагІа халиъа вахар хьалдеча а хьинаре дакъа лоацаш хиннав Атаби. Эггара лоархІамегІча, халагІча къахьега вахар Атаби топ качара Іоихллаше а. Машенкаькъа тІа болх баьб цо. Реликвеша хьахьокх цига из мел лоархІаш, коллективо мел сий деш хиннав. ЦІеча Эскара 10 шу дузача дийнахь Ростоверча машенкаькъа управлени «Граждански тІема турпалхочов» аьнна тІехьашка из я даь доккха сахьати Сийлен грамотеи енний Атабена. Цу грамота тІа из хестаеш вувц дика къахьегаш, шийн декхар тешаме кхоачашдеш вола машенкарькъадо хиларах.

Советий Іаьдало ше бахьан моастагІчох духьал оттар дийналийтадаь. Из хьахьокх 1938 шера СОАССР-а Лаккхехьарча Совета депутаталла херже хилара тешалдеш долча билета а.

Вахара морзал хІезага йиа саг ва Атаби. Ийрча сурт дар хІаьтта хийнача кІаькиа Инарьче гуш хиннар.

— Уххаза санна саднекъа, тотта, меца да-хьогІ ер доикха дуне массанахьа яхача уйлаша ца кутташ хинна кхуш воагІа Атаби ираз лаха Россе вахар. Нах кана ца боалийтар паччахьа Іаьдал да, из доладе кийчаьуш нах ба цига,— яхаш шоай Инарьче дуцаш хезадар цунна. Цу нахах дІакхета вахар из Россе.

Вахь, сеца моттиг йоацаш тІаь дьина вайна дІаваьлар кІаьнк. Дукха ха яьккхар гаргарча наьх даьккха оарц ца дужаш. Юрта наьа вицвелар Атаби юкъера а.

Россе паччахьа Іаьдал дохар аьнна кхеъ кхаьчар Инарьче. Цу хоана тІеххьа революции елла тахагІе а хьанкхьчар.

КІайгвардейски эскараш бовнкар юрта. «Оаш тхо тухаш-сискалца дІатІа а эца, хІаьта шоай гІалгІай къамал лаьтта гІолла тха эскар чакхдаргдолаш вихь мукъа а баккха» из къамаьл дар цар гулбаьча нахага дарь. Вохкхийча наха шоай гІажамаш лоарагІ а яьх Іоехкар: миттта тха хакъяьцта тІаьц а дьина мара дІагІоьрдаш ше кхоага дар из. Топа тата доладелар Инарьче. Цигара СовгІатча, Долаеча кхачар. Низ чІоагІа бер моастагІчун. Дика кийчо яь вонавар моастагІа шийна духьала ергІола а хоши.

Цу тІа йоккха дорхал а яр хІайгвардейций дег чу яьлар, чІоагІа йовкъа дар цари гІалгІай вІамига нахи революцехьа. Советий Іаьдалгаьа даьнна.

Массеха дийнахь цар атакеш юйетташ хьабоагІача партизаний низ эшалуш латтар. Цу уззарча, халача сахьата миччахьара боагІа ца ховш довкъашта тІехьашкара дошлой бІу гучанйккхар. Цкъарчоа шек баьлар гІалгІай: цІебарий баракъаш тІа а дийна боагІа хІайгвардейцаш бий-хьогІ уж. аьнна. Бакъда, даьха тураш, ети топаш а йолаш хІайбаранта чухьийлхар воиеш. ГІайтача санна болхача царна эгара хьайха вар сирача дин тІа вайгІа вІамига саг.

Топа тата, тІема дІгур бежар. Ийшар моастагІий. Са чудахача наха гобир дошлой полка. ТІанкта цІаьхха цІогІа даьлар кхотабеннача наха юкъе: «Атаби, вай Атаби ма вий ерІ» аьнна! Наво мархІавеххар Картоев Атаби. Когашкара керта кхаччалца юртахоша бІаргаьа вуетар из дегІ-аен йола вова вІамига саг.

...Хала низк хиннаб из Россе бихьар. Наьха карташта юхе, шиьрача дренашка, наьхъе йистошка бийсаш йоахаш лелашхьувоаш ЦІеча Эскара ахьен даьккъа тІакхаьчав вІамига Атаби.

Шо лелар дІадуаш эрсий мотт а [illegible] кІоаре, юрта [illegible]. Сейташа [illegible] дІа ца воалийта [illegible] поручени а [illegible]. Шийна тІегІа [illegible] Атаби [illegible].

Петроградера Зимни Дворец шиккъе болхаренца хьожанер Атаби.

— Ма асала, кІезига ках хиннабар уж хьалхагІа низ болаш, сег дІатаьвала а ца доарІавети хинна министраш, паччахьа викалаш, — яхад цо дийна волаш.

Петроград а аьнкха кхийола моттигаш кІайбарех цІенъе бахар Атаби юкъе хинна бІу. Командование терІалдир Знамя йоаккхаш Атабе гучедаьнка къонахчал, денал. Номер 283 йолча стрелкови полкада Дошлой разведчикий командирала хьажаву цо.

Петроградна гонна балалекъа Грачевски Варламовн ахача юрташка юхе цІаьхха моастагІашта тІаьнийсбелар уж. ТІом болабелар. КІалабаьгІарий низ дотбаьлар. Юрташ йита а йита тІехьашка бале болабелар Атабе новкъостий: чІоагІо а яь тІехьагІо юхачудалаш датаболаш. Цу гІулакхо майрабаьха кІайбараш цхьатарра хьаьтІехьийлхар кхы а районгараш тоІабе дагахьа. Бакъда, Атаби тІехьашка вала дага а ханнавар. ХьатІабоагІача царна тохаш дІайухьал а вала шийн новкъостаца йита пулемет етта волавалар из. Сиха нийлхора моастагІчун мугІараш. Юккера а букъ бераабир. ТІехьашка бала белабенна найбараш а юха атаке бехар. Шийн вІайда пулемет ги а сила воагІа Атаби бІаргавайча хийтар новкъостий шоай аьттув фу бальша баьлар...

М. [illegible]

НОВКЪОСТИЙ КІАЛХАРБАХАРАХ...

ЭГГАРА дикха Радуо Федор Никифорович бІаргавайра сона кхача тІема ветеранашца цхьана Советски Эскаре бахи кийчку кагирхой болча вахача хана. Из дар фашистски Германия йохаь 25 шу дуза ди тІакхоачача денош.

БІарахьежача сага оргдацар цун кховзткъа шу даьннад, аьнна. Лакхерча дегІара, шера болаж а йолаш волча цунга чІегагІа дика товра форда тІарча авиаце летчикий форма. Федор Никифорович тІема хана форда тІарча авиаце летчик а хинна хІанз запасера полковник ва. Цу дийнахь пох хьагаш цунна бІарахьежар кагий нах. Кхолча салтий хила кийчлуча нар тІема сийленах шо-шоай уйлаш хинна хуртьар-ха. ХІаьта салаш ца дий: «Ия салте ваи, ингахьа санна инарла хила безам болаш веле.»

Зале мел хиннарий теркаш тІапаза Даьхе бахьан шоай сина ца кхоадеш фашистски гІаьрахошта духьал лийтарех дий цар полковника. Из къамаьле даьвачча дукха хаттараш дир: «МагІча моттигашка беьб Іа тІом?» «Масса самолет чуйтий?».

Федор Никифорович къаьнача эрсий городе Новгород-Северски ваьв. ВорхІ класс яьккхачул тІехьагІа гІишлошьерий школе дийна а воалла гора [illegible] № 1 [illegible] ФЗО станок-инструктор волаш болх беш хиннав.

1931 шера денз дувзаденнад цун дахар авиацеца. Цу шера дешаш валаб из Ейски авиационни училища. Тхьаь ийс шера гІулакх деш хиннав из Советски Эскара ТІема-Форда флоте, тхьаь пхиъ шера летчик хиннав.

МугІарерча салтечунгара полковникага кхаччалца, училище курсантегара авиационни полка командирага кхаччалца — миттта ба цун вахара никъ. Балтика, Крыма, Дальня Востока, Заполярье сигаленаш лорвеш тІом бе бийзаб цун.

Белофиннашцеи, фашисташцеи тІом беча майрал, денал. къонахчал гойтарах шийтта правительственни совгІат деннад цунна. Доьдо Седкъа болпаш шиъ Ленина, кхоъ ЦІеча Байракха, цаІ ЦІеча Седкъа орденаш йоахк цун пхьакха тІа.

Ше эскаре яьккхача хана сий долаш тІема гІулакх кхоачашдарал совгІа дукха къона летчикаш хьалкхебаьб Федор Никифоровича. Царех дукхагІбараш хІанз Даьхен лоавув лорадеш ба.

1960 шера денз запасе ва Федор Никифорович, хІаьта хІанз отставке вахав. СалаІа боьхо ала а цІагІа воагІаш. Из ва республика тІема ветеранийн Совета член, ВЛКСМ Нохч-ГІалгІай обкома лектор.

ВЛКСМ обкома лектор хилара тарре каст-каста хул тІема ветеран школашка, пионерски лагерашка, училищашка, предприятешка, гарнизона тІема подразделенешка. Цига кагирхошта по дуэц советски наьха патриотизмах, тІема сийлен традицех. Из го йиш я республика районашка. ТІема дешаех хул цо цига ю докладаш, оша лекцеш.

— Миччахьа воде а дани сано цхьа хаттар ца дича Іеннаш къонабараш: Советски Союза Турпал миштта хилар хьо, латт огІе яхаш, дуэц тІема ветерала. Из хаттар ца дича валавар со а.

— Тахан санна дагайоагІа сона, из 1940 шера февраль беттара Іуйре. ВІарчи кІира дикахкар ца соцаш дорз хьекхаш. Самолеташ хьалгІеттача ильхъа тІара лоа дІадаяь кхоачаш командира, — дуэц Федор Никифоровича.

Цу Іуйра са эскадрильяне тІадиллар цхьа лоархІаме задани кхоачашъелга. МоастагІчун йоккхата машенкаькъе уала бомбаш етта езар. Шийтта самолет хьалгІеттар.

— Ийтт шеар километр лакха доагІа вай, лерхІаш хиннача дІахоачаш а латт. — командирага доам бу штурмана. Лаьттанга хьа Іонуййрай самолетеш. Цахаддаш етташ яр моастагІчун йоккхий топаш. Деьха-сеьха йоккхийча топий пхоре делхар. Бомбардировщикашта духьала боагІаш моастагІчун истребителаш яр.

ВоккхагІволча лейтенанта ноа. Жигалина самолета мотор бохабир. Цхьабакъда шийн курса тІара ваьлаяр денал дола летчик, кийсен йоагІачех бомбаш чуккхайсар цо.

Сталин йоагаш яр. эскадрильяне хьаечача ворхІ эзар килограмм хилаял йолча бомбаш шоай гІулакх деш леттар. ХІана сихагІа цІенхача дезар.

Ноа. Жигалина самолет дика лелаеш йоацилта хайна моастагІий цунна тІаьбийрзар. Бакъда новкъостий из вицлуш бацар. Пулеметашка цар пхьа самолет тухийта аьттув баьлар тхо. Цу хана Жигалина аьрда оагІорахьарча двигателах кІура аха болабелар. ТІаккха из болх ца беш сецар. Лаьттангахьа [illegible] вийрзар вай летчик, лайно къайлабаьлххача ша тІа [illegible] цо шийн самолет Іо а хоайнр.

Новкъостий кІалхар ца баьлаш дІагІоргвай аьнна чІоагІо йир Федор Никифоровича. Цу хина лаьтта нийсъеннача вай самолета фински аэросаловзаш яр тІаккхача гІерташ. Цахаддаш лаккхера царна пулемет етташ дов дарах юхерза йийзар цар. ТІаккха шийн самолет Іохае эттар эскадрильяй командир. Самолета чархаш лайх чухе мийнот кха мара ялаж а, масен а хІаделлар.

Ехача самолета тІара хьо сег хьачу а ховаь хала хьалъайялар Федор Никифоровича лелаю машен. Йоккха говзал йолаш, цІаьха хьалкашка эттача халонаш кхоьйкргвоалай летчик из хилар шийн а, новкъостий а вижаш маьрша йолаш цІакхоачае аьттув бьаьлар цун.

Цун эскадрильяс задани тІехдика кхоачашъяьяй а, хІаьта кІалбиса новкъостий кІалхарбоахаш Федор Никифоровича шийгара доикха майрал, денал гойтарах а Даьхен деза совгІат— Доьдо Седкъа белар цунна.

С. МАЙСИГОВ.

САЛТЕ—МАССАЗА А САЛТЕ

ДУКХА тІема наьнъаш даьв Бунлев Валентин Варламович. Сийлахь-боккха Даймехка тІом дІаболабеннача хьалхарча дийнахь дена из чаккхболалла фронте хиннав из. Денал долча салтечоа орденаши медалаши енний Даьхено. Немецки гІаьрахой Прагера арабоахаш тІехкьаре дов дир цо. Цига цунна елар «Прага мукъаьлкхерах» яха медаль.

Дукха ха яьннай, вай лаьтте моастагІчох Іоцаен а лаь. селханаре бІузой машарел балха тІа бийрзе. 25 шу гаргга ха к Валентин Варламович механьатта доалла моттигеш тохкаш вола. Бурувдетта болало волаш дІаболабир цо шийн къахьегама никъ. Ер ийслагІа шу да хІанв бурувдетта мастер волаш цо хьанинала къахьега. «За доблестный труд» яха а, Ленински Юбилейни медалаш лелаеча В. В. Бунлева кулгалдеш бола коммунистически къахьегама цІи лелаю бурувдетта бригада Нохч-ГІалгІайчен механьаттанашта юкъе дикагІа лоархІачарех я. Соахкарча шера деккараш боацъонца кхоачие а даь дика цІе лоладаь цу бригада 1972 шу а. Цунна тешалдеш я январь бетта цар яьккха «Грознефть» объединена бурувдетта дикагІйола бригада» яха сийлен цІи.

Хоачча гІулакхашца цІакъаьхьер бригада болалой Советски Эскаре ТІема-Форда Флотен цІейна я. Шин бетта деккараш кхоачашдарца деаду цар из цІей.

А. ВАКАЛОВ.

Истор оагІонаш

ДАЬХЕ БАХЬАН

ТІОМ БОЛАБЕННАЧА хьалхарча денношка а дена ЦІеча Эскарен ТІема-Форда Флотен мугІарашта юкъе а этте фашистски гІаьразоех летаб хиннаб Нохч-ГІалгІайчен комсомоло дикагІа бола вахалаш. КулгІалдеча комсомольски болхлоех 70 процент фронта бахар тІом болабеннача хьалхарча шин шера.

Республика комсомоло вожнаш массаза а къовсама хьалхарча юкъага тІа хиннаб, эггара хаьагІа йоаьв моттигашка эггара хьайха дІавийтаб, шоай низ болча дешаца, дикача хьонхамца бІузой догаш урауттадеьд, лакха лелаяьд советски тІемахочун-политболхлочун сий.

255-че къаьстача Нохч-ГІалгІай дошлой полка комиссар, ВЛКСМ Нохч-ГІалгІай обкома секретарь хинна Имадаев Махьмад, низ тІен болча моастагІчунца тІом беча хана хала чов а хинна, плен ийсвенна. Гестапосцаша вахагІча тайпара низаш даьд турпала, цхьабакъда, цун большевистски денал, къонахчал доходе мегадац царна. Ше лечал хана Имадаева аьнна гІеххьара дешаш: «Со коммунисти политически комиссари ва».

Сталинград къуэсаш баьча тІем тІа майре летаб ВЛКСМ Грозненски горкома секретарь Ф. Колесников, ВЛКСМ обкома отдела заведующий Усаханов Хьамид, ВЛКСМ Шаьле райкома секретарь Халидов.

Турпалаш санна бийнаб комсомоле Псаденски райкома секретарь Чадкиев, Наьсарен райкома секретарь Гагиев. ВІамагІа вове политрук Гагиев Идрис, цІийна Іуйделуш «ше волленашке а», «За Родину!» яхаш доттаи цІогІа а делаш дІахьедкаша мІеххар. Берригаь бІухой шийне гІозье а боезаш цу тайпара атака аьттув а беьккар, цхьабакъда, турпала санна велар хиннаж, шийн Даьхенна хьалкашкера цийн комсомольски декхар диза кхоачеш а даь.

Къонахчал долаш летее ВЛКСМ Старо-Юртовски райкома секретарь Батаев Вахід. 1944 шера егаре Белоруссе мугІалотиккар ар Іьа тІом болабьб вай бІуа. Лади таьча юрта йисте балча тІом тІа чов хьа тур дийн тоха кхоьи хиннача бажа-дийна гІорбарачоа. Смоленски областе [illegible] юртарча палевой госпиталера ВЛКСМ Нохч-ГІалгІай обкомага яздаьд цо: «Хала чов яр соне хиннар, цхьабакъда, хаьтте тоа а ваина со цІенина [illegible] вухкевачи кавалера юва гІоргва. Адамий къизача моастагІчунца леттабеча къовсаме аз хоа а даьдац, хоа а дергдац сай низаш, цІий, ваьар. Хозаьт фронта котелонаш [illegible] кхьдеза, цхьабакъда кхи а хола гІа хет цу котелонашта юкъе ваккъе лоццаш хьо хье кийча. Нохчашкхьарча комсомольцашта дІазовлда хьалле хинна комсомолец, тахан Ленина парте кандидат Батаев Вахіда юкхе бист шийн [illegible] кхоачабаллалца вай Даьхен [illegible] гІатон лоІами бахьан долаш моастагІчох [illegible].

Майрали къонахчала гайтад Нохч-ГІалгІай тІемахоше МалгІобик. Моздок Эрджоникидзе бахьан долаш [illegible] тІемахоша. Шийн са цо кхоле [illegible] летаб лохчий вІамига саг бронебойщик Серадживев Шамсуди. МалгІобика юкъе Середжиева лоравш хиннача рубежа гІайсоленнай немций йоккхе танк цхьа тхьаь иттех автоматчин шийна улув а йолаш Шамсуди тохаваш. Цхьа бІаь метр мара шийна гаьна дургІоацаш гергайтай цо танк. Йоккхе топе пулеметаш еттар танко, лелаеча пхоречаша урагІъухийтар Шамсуди гонахьера лаьтта. Шийн бронебойни топ, белханах чІоагІа хьагІорта а ю, йожийтар Шамсуда немций танк юхасецар. Шеае [illegible] а йоьййтар — ала «Ахкар» танка. ТІаккха чура араьелла Нийтта гитлеровцашн танка тІехьа боагІаш дийна автоматчикаш Середжиева тІема доттагІаше пулеметаш ийтте баьбаь дІабохкар.

Грозный лоравш баьча тІем тІа майре летаб цхьаькха бронебойщик нохчий вІамига саг Хангишиев Хьаким.

Кавказ лоравш оборона лаьттача денношка тыларча районашка дисциплинеи порядоки хилийтара, моастагІчун агентураца ноаттабелача къовсаме партийни организацешта чурча гІулакхий организатор доллаза новкъостий дешаш республикерча къонача патриоташа. Порядок Іалашъеча отрядашкара вурийтта шу дуьнне комсомолец Дакаев Дебир шийн даьца цхьане 1942 шера октябре дийнахь лоамашка уллача ТІаьн-Чу яхача юрта йисте хиннав. ЦІаьхха бІаьрг хийттаб цун гаьна вовццаш Іовоссаш лаьттача моастагІчун парашютистах. Из Іовоссаргволча моттига ведда ваха цу сахьате дІа а кхача, кІотаргвайта юкъе дІалоаллеваннав Дебир. Лаьттах цин ког кхоачачаш Іохьоказебеннабацар комсомолец цунна тІаккхосса а вена, иа Іовожнаргвача зана, цига тІакхьачача даьца цхьана вайша, Урус-Мартана милица районни отделене дІавигар цо из.

Парашютист немций эскар а вакхе шпион а хиннавар. Фаьне майрал а белаш хиларах комсомолца Дакаева Дебира меддаль цІи тІагІъаь тенча еннай, кхы а деза совгІат а деннад.

Ер да цхьаькхе масал. ГІалгІашкаьа Энакхьонгий — Юрта маха немцаш парашютист чухоссий аьнна хабар хьонаьдув тІехьагІа юртарча комсомольски организаце секретара тІема марлица Д. Белоева, юрерча нах оагІро а ба, царга укх тайпара дешаш лача «Укх Даьй-махка тІаьа тІа хинна са, дика вай сона веха Даьхено ниа. Вай мехкарна дукхавача моттигашка гІоаль чакхъенна со. Вай Даьхе иш бахан кхоарлургІоацаш ц. Гитлера Кавказ дІайоаннкаргьац. Нах боабеча бІаьнна фашисташта моттиг хургаьд вай лаьттах тІа. МоастагІа лаьцар.

Нохч-ГІалгІайчен комсомоле верриш вахалаш турпалаш санна кийтаб гитлеровски Германена лаьттача тІема ерригача фронташка, хІаьта вохлаш тІа котала шийчьь кхиннаб. 3 эзар совгІча комсомольца «За оборону Кавказа» яха медаль еннай, эзараш патриоташа хьалбела денний правительственни совгІаташ деннад. Даьхен дезагІа дола совгІат — Советски Союзе Турпала цІи еннача Нохч-ГІалгІайчен 35 турпалеех тІемахочух 17 Нохч-ГІалгІайчен комсомоле кхевав ба.

[illegible]

БІАЬХИЙИ СИЙЛЕНИ НИКЪ

НОХЧ-ГІАЛГІАЙЧЕ СОВЕТСКИ ХАЛКЪИЙ БАРТТАЙНАЧА ДЕЗАЛЕ

Сийлахь-боккха Октябрьски социалистически революци боллуш котъьнначул тІаьхьа[?] йерте хьалхаше оттадир бохабен хелхьа боахам, эггара хьалха мехкадаьтта промышленность а йолаш, юхаметтаоттаяра декхар. Йозаяь хинна мехкадаьтта промыслаш юхаметтаоттийн эзар, хьаьзар мехкадаьтта чекхдоакха промышленность, ирх чубехе цІенош, школаш, больницаш. Уж декхараш кхоачашдаре вІашагІтоха Коссиор шерте лата къахьегархой 8 эснар.

20—30 шерашка хьаю мехкадьтта чекхдоакха промышленность, мехкадаьтта чекхдоакха установкаш оттию. 1928 шера Грозне хьаю Союзе эггара хьалхара перафиново завод. 30-гІа шераш чекхдоалаш болх бе йолалу мехкадьтта дьттайн ацетоно-бутилови заводаш, мехкадьтта проводаш йохк, «Молоте» яхача товарищества кустарни эІамигача заводе лерде тІа хьаю буруз тезара эша оборудовани хьаю производство. Цу деррига гІуллакхаша грозненски мехкадьттахоцика йиш хилийтар хьалхара пятилетка 2,5 шера кхоачашъя. Из бахьан долаш «Грознефть» объединенина 1931 шера 1 марта Ленина орден елар.

Мехкадьтта декхари из чекхдекхари лекхлуш сенна дегІабоегІе зерте боаІам аІ хьалхьо дукхаа элеватораш. Болх бе йолайолийт цу хана мехкa эггара йоккхегІъярех йола Назранера Іое йоаккхе завод, Алханчуртски канал, кх. д.

Партеи правительствои оттедаьча гІуллакхашта тІаьгІолле къахьегархошд йоаш кхо це беш болх бера 1941 шу тІаккхоачаш хьаю мехкадаьтта доаккхен мехкадаьтта чекхдоакхен низ боле промышленность. Из яр мехкa промышлении потенциале бакъа тІехье шоллагІа моттиг лоацаш. Хьаю металлех хІамаш ю промышленность, чІоагІа пайда беш йолa юртбоахама производство.

Сийлахь-боккхача Даьхен тІемo боахбер хІама кхоллаш советски наха беш хинна болх. Фашисташа дорхе бомбаш етт мехкадьтта промыслашта, Грозненски мехкадьтта чекхдоахача заводашта. МалгІабике чІоагІа къиел тІом бтт. Цхьабакъда къамагІча Грозне, тІем тІе латтача Грозне цхьан минота сецийтац фронта эша мехкадьтта декхаре, котале яккхара болх.

Сийлахь-боккха Даьхен тІом зевлаща чекхбеннача тІаьхьагІа дІаболалу республикa халкъа бІешам юхаметтаоттаберан дІеле дегІабедаберан тІехьера турпал чоарсам. Бокхъалдар хьача верда хьаю мехкадаьтта чекхдоакха заводаш. Йохаьнара юхаметтаоттийн МалгІабик. ХІара саьхьта лекха мехкадьтта доаккхинга. 1960 шу тІаккхоачаш мехкадьтта 1945 шера дакъначул 2,5 миллион тонн дукха доакх.

1959 — 1965 шерашка 750 миллион сом керадерзаде дезар, из дул 1938 шера дена 1958 шера кхийнераш миссал йоле капитальни вложенеш. Республика горо-

дашка МалгІабика, Аргуна, Назрана, Карабулака, станица Наурска, Гудермеса, хьалхьо керда промышленни комбинацаш.

Цу хана городе Аргуна хьал в ш, болх бе йолалу шекар доаккха, кхачен машенаш ю заводаш, духакомбинат, йоккха теплоевой электростанци, городе Назране — «Электроинструмент» завод, йоккха трикотажни фабрика, Гудермесо — медицински инструментий завод, консервни завод, хьалхьо йолаю синтетически каучука йоккха завод, МалгІабике — газ чекхйоакха завод, Карабулака — газех бензин доаккха завод дукха кхьяраш.

ЧІоагІа хьалхьо республика столице Грозне гІишлош, республика мехкадаьтта-хима пионер йолча Грозненски химкомбинате, сизача темпаща дегІайоагІа мехкадаьтта хима промышленность. Синтетически спирт, полиэтилен, фенол, ацетон доаккхача производства йоккхий мощносташ болх бе йолалу. Шерлу Грозненски мехкадаьтта чекхдоахача заводе парафин доаккха производство. Йолаш йолча установкашта реконструкци ерен керда яраш хьалъярен чотах чІоагІа лекхлу мехкадаьтта продукташ йоазнга.

«Красный молот» заводе цехашта оаленгара реконструкци ю, керда цехаш хьалхьо, мехкадаьтте-хима машенаш ю флагман а хинна дІаэтта из йоккха механизированни завод хьахилар ах-кустарни мастерскоех.

Шоаш цІенде лерхІаш Каспийски форд цІано хилийта дегахьен Грозне хьалхьо йолаяьй очистни канализационни сооружений йоккха комплекс.

Мехкадьтте промыслови районаш тоаяра, капитальни гІишлош, мехкадьттан газа гулъяра, ниЙчъяра, уж дІаехьийтара объекташ хьалхьо боккхача боарамегІа.

Болхлоша, инженерно - технически болхлоша, гІишлошъерша дІагІертта болх бар бахьан долаш 1958 шера хинначул 1959—1965 шерашка мехкадьтта—3,9-зза, газ — 6,9-зза, химически продукци—3-зза, машенаш, металлех хІамаш елга — 2,3-зза лекхделар.

1966 шера гІишлошъеча организацешка яр 30 эзар инженерно - технически болхло, ГІишлошъеча болх беш яр 2 эзар совгІа автомашен, 250 совгІа бульдозер, тайп-тайпара дукха машенаш механизмаш. Сборни вьшкабетон эш йола мощносташ шера 130 эзар сомега кхоачаш лаккъенна, болх бе йолаллийтар цІенош ду йоккхийча панелий завод. ДегІара гІишлошъеча материалий беза.

1966 шера гІишлошъяра боккхий боарам 107 миллион сомега кхачар, хІаьта 1959 шера 49 миллион сом мара децар из. Сихъача темпаща хьалхьо гІишлошъеча организацей объекташ. 1970 шера болх бе йолалу шера 150 эзар кубометр сборни вьшкабетон луш йола малиоводхоаз гІишлошъеча индустре Аргунски комбинат. Шерра хьалхьо йолаю цу министерства Карабулакера жегІан-гІамара завод, Нохч-ГІалгІай гІишлошъеча

управлене маркхал бу-бетонни завод. ГІишлошъеча индустрен гІишлой материалий болх беш йолча заводашта реконструкци еш я, Нохч-ГІалгІай гІишлошъеча управлене структура тоаз гІуллакхаш ду.

Доккхий декхараш латт республика мехкадаьтта чекхдоахарашта хьалхашка 1975 шера 25 миллионга кхоачаш мехкадаьтта доакха лерхІ цар.

8-гІа пятилетка тоаллца кхоачашъярах дуккхача гІишлошъерашта орденеши медалаши елар. 1966—1970 шерашка Новогрозненски мехкадьтте чекхдоахача заводе болх бе йолаллийтар централизни газофракционирующи установка, Грозненски химкомбинатера мощносташ, промышленни канализаце очистни сооружений хьалхара аргІа, Наурски чкъагІара завод, транспортни машенаш ю завод, электроприборий завода керттера корпус. Карабулакера акъача резинтий завод, Вознесенскера газ чекхйоакхача заводе керда установкаш.

Цу шерашка хьалъаш хилар Гудермесера цементни завод, синтетически каучука завод санна йоккхий промышленни объекташ.

Советски Союзе эггара йоккхегІйолчарех йола газ чекхйоакха завод хьелъе йолаяьй Грозне.

1969 шера хьалъяьхьлар Старе-Юртера птицефабрика, дукха юртбоахама производственни объекташ. 1968—1969 шерашка хьалъе йолайир хьайбаш кхаба механизаци я комплексаш.

8-ча пятилетке хьал а дах, нека кубаза дІаденнад 580 квадратни метр хула цІенош, 24300 дешархочоа моттиг йола 30 школа, хІаьта кхин а дукха культурно-бытовой а коммунальни а объекташ, царца гор. Грознера путепровод, «Радуга» яза театр, химкомбината профилактори. Хица, [illegible] городаши юрташи ІаламъЯра, автомобильни никъаш [illegible] трамвайни никъаш [illegible] хийца хинна средствии [illegible] вайнр. ДІаэо хьалъеш хилар [illegible] да, драматически театр, 1200 [illegible] йолча шерена формате кинотеатр, лучача беккхий, троллейбуса зданеш.

Вай халкъа [illegible] воархІам болаш а [illegible] пятилетке [illegible] парте XXIV-ча съезда Директиваш. Цу программни документаш тІе парте керттера а лоархІаш оттаду советски наьха [illegible] материальни культурни [illegible] дезар.

1971—1975 шерашка шера лоархІаш 25 миллион тонн мехкадьттен 8 миллиард кубически метр газа яккха эзв. Керда установкаш хьаярен болх беш йолча заводашта реконструкци ерен чотах мехкадьтта чекхдоаха мощносташ дикка лакхъергья, къаьстта мехкадьтта продукташ дикагІа хьа а ергйолаш.

Металла хІамаш еча, айтача, кхачен промышленноста предприятеш хьалъергья. ЧІоагІа дукхагІа доакхаргда ялат, сом, хомсаш, дулх, шура, фуаш.

Уж декхараш кхоачашдара 1 миллиард сомал совгІа капитальни вложенеш карарзае эзе, царех 250 миллион сом гаргге мехкадьтта чекхдоахачен 130 миллион сомел тІех мехкадьтта доаккхачен промышленноста а ерзаеш. Царел совгІа, 1973 шера Грозненски газ чекхйоакха завод болх бе йолаллийтара 110 миллион сом карадерзаде деза.

1971 шера эксплуатаце дІаелар парафин доакха установка, хІаьта 1972 шера йистедаьккхе болх бе йолаллийта эза А. Шерипова цІерагІча Грозненски мехкадьтта чекхдоахача заводера эггара йоккхагІйола даьттешта депарафинизаци эш йола установка.

1974 шера «Красный молот» заводе фонтанни арматура цех я йистеяккха эза.

Укх пятилетка бІешта километраш хула газопроводаш хьалъе эза мехкадьттен газ кийчъеши цІенъеши йола комплексаш а йолаш.

1973 шера болх бе йолаллийта эза Знаменскера чкъагІара завод, дукха теплицаш, бакцадоахши [illegible] чекхбоаха заводаш.

[illegible] парте [illegible] эксплуатаце дІаелар [illegible] 200 эзар тонн [illegible] фабрика.

Моттиг[illegible] промышленноста дегІайоала[illegible] болхо наха [illegible] дола бытовой гІуллакх [illegible] магазинаш, общественни [illegible] предприяти [illegible] хьалъяра [illegible] йола дукха средстваш [illegible] эза.

Пхи [illegible] хьо а [illegible] чукоаш[illegible] бола 1 миллион квадратни метр совгІа хула цІенош а. Ленина цІерагІча улицагІа [illegible] гІишлош хьалъе йолаш эза. Дукха школаш, больницаш, университетан [illegible] институтан [illegible] хьалъе эза. Звездуна [illegible] дІадело [illegible], драматически театр, луча беккхий. Городашкара МалгІобекера Назранера культура цІенош хьалдаьхка деза. Троллейбус болх бе йолаллийта эза. Хьалхьо йоле эза эггара дешийтарех йола аэропорт, кхин дукха а объекташ.

Республика гІишлошъеча боккхий [illegible] гІуллакх хеташ [illegible] йолаяьй 9-ча пятилетка планаш. Из бахьан 1971 шера гІишлошъярх хьалхара план подрядни организацешна 99 процент кхоачашъяьй хилар. Бокхама спецобегІа беш бола бола геттара кхоачаш болцаш хилар бахьан долаш 74 процент мара кхоачашъянзар цу тайпара гІишлош хьалъяра план. Еррига республика хьаййеча гІишлошъяремонтажни боккхий план еррига а 85 процент мара кхоачашъянзар.

Кхоллагча пятилетка йоакха а бахкнежана а программа кхоачашъяра гІишлошъеча организацей мощносташ 1973 шу тІакхоачаш 2—3-зза дукхагІа хилийта эза.

Уж декхараш кхоачашдара дерригача гІишлошъеча организацешта шоай производственни базей мощносташ лакхъяра мероприятеш оттаяьй, уж кхоачашъе а боланнай.

ГІишлошъеча Нохч-ГІалгІай управлене гІолле Грознерчен Шелкорчен вьшкабетона изделей заводашта реконструкци я яккха лерхІ. 1972 шера Грозне болх бе йолаллийта эза шера 265 эзар тонн маркхал-бетон кийчъю завод. Укх шера хьалъе йолае эза керттерча дакъе 9-зза вІаштІара дагІ цІенош дергдоа гор. Аргунера шера 80 эзар квадратни метр йоккхий панелаш еш йола завод. Керамзит ергйола завод хьалъе эза.

Нохч-ГІалгІайче, Чир-Юрта юкъе, хьалъеш я гІишлой материалий низ боле индустри. 1971 шера цу районе болх бе йолаелар кІир йоакха завод. 1973 шера болх бе йолалургья цемент еча завода хьалхара аргІа. 1972 шера хьалъе йолаяьй шера 100—200 условни кирпичка боарам бола ачеисте бетон аралецаргйола завод. Кирпичкаш дукхагІа ерийца лерхІаш болх беш йолча кирпичкий заводашта реконструкци еш уж шеръен лерхІ.

1973 шера хьалъе йоаккхаргъя шера 1 миллион тонн продукци лургйола Карабулакера жегІан-гІамара завода.

Из программа кхоачашъяра дІадоахаргда капитальни гІишлоша еш йола планировани вахара гІоалте, средстваши материальни ресурсаши вІашагІтоарце [illegible] хьалхьоаш йола объекташ [illegible]. Цо йиш хилийтаргъя уж болх бе йоллаллийтаргъя [illegible], хьалхьо [illegible] гІишлош йистеяккха.

СССР хьаяьна 50 шу дизар [illegible] КПСС XXIV-ча съезде [illegible] республика хІара къахьегархочун сийлен гІуллакх кургдоаш хІама да деза.

Р. ГОЛГОВ,
КПСС Нохч-ГІалгІай обкома гІишлошъеча [illegible] заведующи.

МАЛХБОАЛЕН КАЗАХСТАНСКИ ОБЛАСТЬ. Горнякийн металлургийн городе Лениногорске болх бе йолаяьй тІехалехьа дукхаду палата бархаш ду фабрика. Цига оттаяьй дахь-мехкеи чехословацкии оборудовани. Укх шерре а предприяте арахеца еза 4 миллион совгІа кудташ, жикеташ, спортивни костюмаш, тхих я кхыйола изделеш.

СУРТА ТІА: аязальни машенийн цеха.

Г. ГЕЛЬФАНДА сурт.
ТАСС фотохроника.

КОМСОМОЛЬЦИЙИ КАГИРХОЙИ ХЬИНАР— ПАРТЕ ЛАЬРХІАР КХОАЧАШДАРА

Укх деношка Лермонтова цІерагІча театре ВЛКСМ Грозненски городской организаце отчетно-хоржамий конференци хилар.

Отчетни юкъа бахьча балхах доклад йир ВЛКСМ горкома хьалхарча секретара Л. Шароларинас.

— ІалагІате йоккхий событеш хиннад вай вахаре отчетни хана, — аьлар докладчика. — Из ха къаьстта белгала яр КПСС XXIV-гІен ВЛКСМ XVI-гІен съездаш хиларца. Цига белха мах бир коммунизм хьалъеча къонахчар шоашкара гойтача, дукхача дикача гІуллакхий, дІахо йодача хана балха а общественни вахаре а пар хьинари денали айбе дезаш хиларца дувзаденна хоадамбеллаш дола декхараш хьалхашка оттадир.

Ше денна леладу гІуллакхаш парте култалцен цуй хьехамцен чекхдоахаш а комсомол. Укх тІехьарча хана комсомольски организацей гІуллакхаш дукхагІа терладе лынай партийни органаш. ВЛКСМ комитеташка хІанз болх беш дукхагІа ба коммунисташ. Дикка вонагІа ВЛКСМ организаца хоржар хьона коммунисташ хІанз комсомольски организацешка чакхъаьннача отчетно-хоржамий собранешка.

Отчетни юкъа комсомольски организацей лоархІами денали айдара хІара комсомолец шийна тІадиллача гІуллакхашдара бехктокхам лахдбеш хилийтара тІаберзабаь болха организаторски болх лелабаьб городской комсомольски организацеша.

Дика ха йоалаш хьахьийгад бархІлагІча пятилетке городерча шовзткъа эзар гаргга болча комсомольцаша а, цига беррига кагирхоша а. Ханал хьалха пхе шера задалеш кхоачашйир эзар совгІа болча комсомольцо, вит эзар кагирхочо «коммунистически къахьегама ударник» яха цІи лыкхтар, В. И. Ленин ваь бІаь шу дуза юбилей белгалйоаккхаш цаІ ах эзар комсомольца юбилейни медалаш елар.

Кхы чІоагІагІа хьинар айдаь къахьегаш хилар городера комсомольцаши кагирхойи кердача пятилетка хьалхарча шера. Цар шерра хьаллаьцаб «Пятилеткана — ударни къахьегам, къонахчар гоззали дехараша» яха болам. Эзараш болча кагийча нахех мехкарашех тІаІертта къовсам лоаттабу шоай денара графикаш, балха планаши социалистически декхараши тІехкхоачашдара.

Доккха дакъа лоац къонахчар технически творчестве. Каст-каста цу хьакъе дечча хьажарашка шоаш кердача тІаккхуви болга хьагойт комсомольцашеи кагирхошеи. Дукхьал ер шу дІадоладеннача хала деш парех вит бІаь комсомольцон кагирхочои енна 1608 рационализаторски изобретательски предложенеш балха юкъеяхьарах хьахнина экономически эффект 700 эзар сом да. Технически творчества хьажараш даро йиш хулийт производства лоархІамо декхараш кхоачашдара промышленни предприятей, ІилмаІ-техкама институтийи конструкторски бюройи низ вІашагІбуза а цох хьахулаш дар доккхагІа хилийта а. Цу хІамо кагирхой къахьегамцара бозам соабоаккх, цар профессиональни говзал лакхъю, — йоах докладчика.

«Кхоачи хьурмати ца деш цхьа ди дІадоханйтаргдац» яха болам дІаболабаь къахьегаш ба В. И. Ленина цІерагІча Грозненски мехкадьтта чекхдоаккхача завода комсомольцаш. Продукце дикка лакхъяра доаттабеча къовсаме дукха дика гІуллакхаш карагІдиннад химкомбината кагийча нахаи мехкарашеи. № 3 йолча автотранспортни предприяте комсомольцех болча шоферашка инициатива дІайолалуй нет дош задани ийс хийнах кхоачашъяра. Цар беррига хІанз бац аьнна бола комсомольцашеи кагирхойи хІаране къаьст-къаьста комплексни декхараш тІа а йийца къахьегаш ба, хІаьта денна деш тІехкхоачашдеш санах а цар.

ДикагІа деша, хьинарегІа хьахьега, кІоаргагІа ленински теоретически тІехьале Іомаа кагирхой белам болаш боага хьагойтад левенски лехаца. Уж ваьхаьнаьна чакхъюш «КПСС XXIV съезда решенеш — вахаре» яхача денизагІа. Цу болама бахьнача кагирхоех 3500-не шоашта комплексни декхараш тІайийцад.

ТІагІертта болх беш я дукхагІйолча предприятей, организацей комсомольски организацеш производства резервех пайда дикагІа эцаран экономе режим чІоагІъяран. Из гІуллакх тоххаш хиннача хьажаре даьхьа лоацаш хилар къонахчарах 11 эзар саг. Комсомола экономе фонде паь Іоаккхад цаІ-ах миллион сом ахча. «Комсомольски прожектора» штабашка тІахьожам лоаттабар бахьан долаш 100 эзар тонн мехкадьттен мехкадьтта продукташи кхоечо хилийтар.

Кагирхой идейни боарам лакхбара, цар марксистско-ленински дешар тоадара укх тІехьарча хана дукхагІа теркам тІаухийт ВЛКСМ горкомо, райкомаша, юхьанцарча комсомольски организацеша. Пудукха хІара шера дукхагІа хул комсомольски политдешара ишьеоараш. Цааз болх беш йолча тайп-тайпарча кружокашка, семинарашка дешаш 4 эзар совгІа саг ва.

Дукха ду городерча комсомольски организацеша кагирхой самоІам культурно вІаштІехьбаккхара. Дукхача ВЛКСМ комитеташка хІанз чакхйоахаш а тематически сайренаш, тайп-тайпара вІашагІкхетараш. Уж болча кастаста кхоашалгІа ух цІи хеза нах, творчески интеллигенцие вий-лаш.

Докладчика а, цул тІахьагІа къамаллаш даьча делегаташа а йоалла карагІдаьнна дика гІуллакхаш дуаца санна кхоачамбоацараш а белгалдаьхар. КПСС XXIV съездон ВЛКСМ XVI съездон дІа ма декхара лерттІа вІаштІехьбаьккха лелабац хІанз а внутрисоюзни болх. Цхьайолча организацешка еш йола собранеш дукхьей аьй алара чакхйоахаш а. Цига тІайийю решенеш яьхкета тІа юс. ВЛКСМ комитеташа, юхьанцарча организацеша царгара лоагІар хиза хьа ца дехар бахьан долаш [illegible] на.

Городера беррига комсомольцаш, [illegible] экономически деппара [illegible]. Болх беш волча 15600 комсомольцах а Социалистически [illegible] хардам Іомаеш 850 ва, хІаьта коммунистически къахьегамаш социалистически [illegible] — 2600 гаргга.

КарагІдаьнна дикадар, хІанз йодача хана шерагІа доархадеза КПСС XXIV съезда решенешка хьежна болх тоабеча дІалехаш йола хоадамбелаш йоза решенеш тІайийцад конференце.

Хьажарча организационни пленуме ВЛКСМ горкома хьалхарча секретарашка хержар Л. Шароладина, шоллагІча секретарашка — М. Гайсанова, секретарашка — Л. Пуховинская.

Конференце балха дакъа лоацаш а дІалаьна [illegible] а хилар КПСС Грозненски горкома хьалхара секретарь Н. Я. Правенький.

П. ШАИПОВ.

Партийни вахар: письмо лергІа

УЙЛА Е ЕЗАЧОА СИХДЕЛАР

Цу дийнахь Іурра гІуллакхе районни центре вера Комсомольски юрта Совета исполкома председатель Басханов Іеддал. Райисполкома председатела заместитель А. Смирнов волча дІачувахача, цо укх тайпара къамаьл дир цунца:

— Сесси е еза шунцига, хой хьона. Хьа дош дувцаргда вай. Цу хьакъехьа яь парте райкома бюро решени я.

Цу дийнахь саррахьа сесси хилар. Басхановна дага а доаннаш решени йир цо: Совета исполкома председатела декхарех из мукъаваккха.

Цул тІехьагІа дукха ха яланза редакцега письмо дера. Цун автора — А. Басханова доаш бера.

«...Са дош дийцача парте Грозненски райкома бюро заседание со хийлавац, желобаш тохкаш хьалхь материалаш соца йовзийтаяц. ХьалхагІа къамаьл дийнадац сона райсовета исполкоме а. Са бехк малагІа ба хьахьинелац юртсовета сесса а».

Хинар фуд? Баллара дІа хІана вьакхав юртсовета председатель? Коммуниста доаш цунах пІийх лочкъа а дов хІана дийцах?

Из деррига а дІа мичара доладеннад аьлча, «Советская Россия» яхача колхозе председателегара Ш. Абдусаламовгара заявлени дахьчаь парте Грозненски райкомага. Юртсовета председатела А. Басханова лейкъар из, колхозни производство юкъагІъиккха, хьаьстте а баьцаллараш чуцаче хана, правлене председатела сий доаде лоархІа болча наьха группа вІашагІйоллараш из бехке а веш. Заявлени тохкига тІадиллад парте райкома членашта Т. Ахматхановеи В. Беловеи. Уж дІа а беха цу метте хийнаб, Басханов воча огІорахьара хьахьоккхаш йола справка язъяьй цар. 1970 шера 10 ноябре райкома хьалхарча секретара Ю. Сухорукова бюро заседани чакхйоалаш хоам бир Абдусаламова заявлени тохкаш хиннача комиссе дьча выводий хьакъеза. «Парте райкомо райсовета исполкома могадир цхьа кІира далалехьа из. Басханова хьакъехьарча дешаре хьожилга.

Абдусаламова заявлени язъяле дукха хьалхагІа деиз хоара парте райкоме «Советская Россия» яхача колхозера финансови болхамен гІуллакхаш вІаштІехьа ца хиларах хоам беш дола письмо Басханова районни халкъа тІахьожама комитетага яздІьйга. Хоара, цхьабакъда, теркал ца деш дисад: НийсагІа аьлча, цхьаннена а дагадехадац, цу тайпарча хьалашка алаха цхьан колхоза председатела заявлени райкома бюро заседане юкъе метаргІоацилга.

ШоллагІче дийнахь ков. Сухоруков отпуске ваха. КІира дІадахлар. ТІаккха райсовета исполкома аргІаверче заседане парте райкома секретара Н. Еэикова райисполкома председателега ков. Эсембаевага хьаттар, Басханов доле дош хІана къоастадац.

— Цу гІуллакха цхьаккха материал яц тхога, — жоп делар, — Оаш тхога хьа ича енийй из.

— Кхы малагІа материалаш эш цига? — дош из хеттачох аьлар Еэикова.

Цу хана уж шаккхе а, бахьдар аьлча, харц хиннав. Шийн оаІсагехьара шин кІира юртсовета болх бокъонаш тахха, Басханова фу йоах хьажа, йоагІаш йола решени тІаьце йиш йолаш яр райсовета исполком. Иш йолаш яр цхьабакъда, из дабдац. ХІаьта парте райкома болхлоша тохкаш материалех къайле а агІацар, исполкоме дІачуяла эзар уж, юртсовета председателах доле дош къоастаде декхарийла яр эггара хьалхa из хиларах.

Оалаш из дарра, цІи аьлча санна сеха хиннад юртсовета сесси гулъяри цакхъеккхари. Цун протокол дешаш вагІа со. Формально долла хІама нийса да цу тІа. Басханов исполкома председатела декхарех мукъаваллийта аьнна голосовани ийй беррига депутаташа. ХІаьта из дарра аьлча? Сесса декъа лоацаш хинераша даь хІама дац парте райкома решенена формально тІехьа хилар мара. Деша порта фуб хетар царна хІене аьлча из човлаьна гІуллакх шоашкара къоастадарах выводаш ярах йолча шоай бокъонех пайда эцо царга йиш хургйоацача хьал тІа оттабаь хиннеб уж.

Шийца леладерах хьалхагІа е вІашагІделла бокъо йоаца гІуллакх хилар ца кхетаде йиш йолаш ваццар ков. Басханов. Цудукха, бакъдар аьлча, ледкъе а болазеннав. 1971 шера январе юкъе е гулъелар парте райкома бюро. ХІанз Басханов а воалавир кхайкe. Цига кхы аргадоалаш хайра хІама хиннадеце а, шоашта бехказло йолаш доархІар из бюро членаша. ТІехьадаьннадале а, вІашагІкхийтар уж шин бутт хьалхагІа тІавоацадашехьа а [illegible] кхел аьчунаd.

Цул тІехьагІа арабенлар кхы цхьа ца сецаш а. Цу тІа мукІарал дахдац цар. ГІалат лоархІадац цар шоай хоне Басханова Абдусаламовгара хьалйийнар нийса хилара дуктІабоала шоаш из гІортарах а.

ГІуллакх иште а латташ. тІехьагІо «Советская Россия» яхача колхозе финансово - боахама гІуллакхашта ийча документальни проверка дІьгучадаьнкхар тоъал йоккхий растраташ я, законагІа доцаш ахча а материалаш а лечкъадаь хилар. Деррига а лоархІача тоъаш долаш ахча 20 эзар сом совгІа да. Кхоачаш шу а лалелахьа да из. ХІанз дукх колхозе еча ревизеца цхьаккха гІуллакх долаш вац ков. Басханов яхаш. Цул тІехьагІа къамаьл хилар са районни халкъа тІахьожама комитете председателаца Ф. Васильковаца. «Басханова письмо тхога кхаьчача хана, — аьлар цо,— юрта боахама управленеца оаха вІаштІехьдаьккхар колхозе документальни ревизи елга. Басханова йийца факташ бакъ хиннадац, цхьабакъда, документальни ревизе гучадаьхад цхьа тайпа харцахьа даь дукха цІенхаштта хІамаш».

Харцахьа даь уж цІенхаштта хІамаш бахьан долаш малагІа бехк баь Абдусаламовна? Парте райкома бюро решене тІа дІахадьраш деррига а из лоац мара лац: «Теркам тІабохийталба». Цо фу яьхьоах. Цо хьахьоах шин коммуниста бехктокхамах доле дош дувцача хане райкоме царех цхьаннена бокъонца бехк бе, молагІчоа — кагахья санне геттара бехказа ца воалхе а, беха хІаьа хІаьта а бе лоархІа хинна хилар. ХІана?

Абдусаламов районе дика лоархІаш ва. Итт шу хьалхагІа тІехьабиса боахам лакхйинабар цо, хІаьта хІанз из экономически чІоагІа ба. Хушаевский Комсомольский поселок а. Председателан кІезига хьахьийтадац цу гІуллакха. ХІаьта, хетучох, цу тайпарча сага халахетар де цхьаккха дича а лайнадац райкома. Цхьабакъда, дистача хеттар отта хьачоа бакх чІоагІагІа бера чотах из ла кхы йолаш дий из?

Наькха гІуллакхий мах беча хана бокъонца объективность хила еза. МоллагІа тайпа никъ лацара хабараш хулийт, дукхагІйолча хана дош дІа ца декхарах совгІа, кхы тІа а кІомлу из, жилобаш гІеттав.

Сов бехказа воалийтаргвац вай Басханов. Массаза а хийнадац цун гІуллакхаш дикагІарех. Цу Эсембаевас а Сулеймановс а йоах хар, юртсовета председатель хиларех тарре Басхановгара хьадела цІенхаштта хІамаш долаш хиннай райсовета исполком. Цудукха райсовета исполкомо а цул тІехьагІа юртсовета сесса а ма дарра дукха довзар уж. ТІаккха ладикъе бехкаш хургдоацар сага, хІаьта депутаташ а дог тайпа хургбар чакхехьа из решени шоаш хьадагедоххарегІа бакъьаь ца хиларах. Массе тайпара кхелмакхахьера хабараш алленгье дакхиэ хургдацар. Холхетарь оалаш аьлча: фуда мехо, наь хабараш теххаболийт. Цхьа бехьан долаш дац тешаме болача нала Басханова тІаккхаьчачулц шоай кулгаш дІоевхьлай кхьах спекуляци яь хилар.

Колхоза партиоме секретарага ков. Шуаипова Басханов жалобий хьакъехьа колхоза партийни собране дийцача, коммунисташта фу хет хьакъаче бакъальт кургдаргйо — хотІ аьнна да хаьттача, цо аьлда аьлар: «ІІа хьажар гІойле аІ» Собраш нийсача аьргІе лаастаргхилерех дог тайпа вецар секретарь.

Цхьабола грозненски новкъостий Басханова доаш къоастаделча эггара чІоагІагІа кхаьнаелчахьа даьннар документаш. ПартгІа вІаштІехьа ца даха харжІа кийча бе. Миттта райкома бюро решени а. йоах, йоагІача тайпара вІаштІехьъяьккхаяц. А, теллар из дац. Хиннар шерагІа чуяза дехе бІоргаша. Укхаза хьийаар партийни комитета хьахьехьара стиль я. Вахаро харцахь стиль. Районни юртийн Советий, халкъе даьнна лоархІам, авторитет, бехктокхам лакхбара шоай полномочни бокъонех пар шерагІа пайда эцара йолаш елга цкъ гІуллакх а декхар а хилар дийдача санна хьийна укхаза райком.

Басханова жалобаш КПСС Нохч - ГІалгІай обкома организационно - партийни отдела заведующеца В. Варламинца къоастаеш хилар тхо.

— Ер чІоагІа хьакъея кургделаш истори да, — аьлар цо. — Эггара хьалха хиннача семинаре дувца лоагІаш да ер, кхьичерга а айта еза выводаш.

— Тхона урок хургья цунах,— йоахар парте Грозненски райкома хьалхарча секретара ков. Ю. Сухорукова.

Мегад, геттера хила да. Вывадаш е еза, урокаш а кхетта. Цхьабакъда, эггара дикагІа да довзарча хІамана а масса йола а [illegible] тайпа вахара [illegible] ар. Из бе гІалатах из дарра оттадеш бокъонех [illegible].

Р. ЦУРОВА, «[illegible]» Нохч-ГІалгІай АССР. Грозненски район. (16 февраля «Правда»).

Керда оттахаш кийчъю

Германски Демократически Республикера НФА-8-[illegible] [illegible] 1971 [illegible] [illegible] [illegible] Стандартни [illegible] Ю. К. Алексеенков, В. В. Кирюшкинов «НФА-В-50» яхача автомобиля [illegible].

[illegible] А. ГРОШКАЕВА [illegible]

ДУНЕ ЦХЬАН КIИРАГIА

БАРТ — ХЬОАГIОН ФОРУМ

Парижа пригороде Версале кхаь дийнахь хилар машаран Индокитая халкъаш шоай лоIаме хиларан тIехьара Дерригдуьнен ассамблея. Цунна юкъе дакъа лоцаш хилар 84 мехкара 1200 делегати дуьнен халкъашта юкъера 32 организаце викалаш. Вьетнама, Лаоса, Камбоджа халкъаш хьаллоацаш хIанзалца хиъача дуьнен халкъашта юкъерча форумех эггара дукхагIа викалаш баьхка форум яр из.

Индокитая халкъаш хьаллоацаш дергдолча хьадлача гIулакхий план оттайир Версальски ассамблее. 1972 шу дуьнен цу районе болча тIема духьал хьалда лоаттабеча къовсама шу да хьица дIахтайкадаьд. Ерригача континенташка хургья Вьетнама, Лаоса, Камбоджа къовсам лоаттабеча халкъашца барт-цхьоагIо хилара дуккхача наха дакъа лоаца манифестацеш. Машара тIехьа болча американцашта хьахулача бIаьсти дIайолаергья тIема духьалара шерра кампани. Цар гIулакхаш хьаллоацаргда кхыча мехкашкарча машар безача низаша.

Инстеьнача ассамблея итоIаш вогзеш ДРВ премьер-министра Фам Ван Донга белгалдаьккхар цу ассамблее исторе чухь эггара къизагIа болча колониальни тIема духьаьарча къовсаме адамашка оттаьь совесть хиина хилар. Индокитая халкъаш дуьнен халкъашта шерра кхы а хьаллацаро уж халкъаш кийсхоя гIулакха тIехьа лоаттабеча къовсаме кхтдоахаргдиларих тешаш дийцар из.

«Нян зан» яхача ханойски газето ладу версальски форум актуальни хилара тешал ду Индокитая халкъашта шай лоIам низагIа кабболла чIоаггIа гIерташ США правительство хилар. Ассамблее болх беш хиндача денош укх тIеххьарча дикъ шера бийттарашта юкъе эггара дукхагIа бомбаш йиттар Индокитае йолча хIама ца яшаш ерригача самолеташа, цара кхаь авианосеца тIара гIетта 200 совгIа самолет, Таиланде латта 400 гаргга истребитель, бомбардировщик, Гуам гIейрен тIара Андерсон яхача тIема базера «В-52» яха 50 стратегически бомбардировщик йолаш.

Цу хана чухь американски делегаце Вьетнама хьакъехьарча парижски совещанена юкъе дакъа лаца тиганзар. Цу дерригама цIаькха а дIахьекхар Вашингтона лаьца «керда» аьнна тIеIаьтIаьнкла «ниса» поанце «тIара» политика мара кхы хIама ца хилар. Иза иштта хилар бакъду США президента Р. Никсона вразьарча политиках тIеххьара лаьча доклиддах дуьнен халкъашIа шерра дуьдараша. «Хинду» яхача индийски газето нийса белгалдоаккхаш из хилара, «КIайча цIен» араьхарча политика агрессивни империалистически маIах хуаш ца деларо доаш доаа шеко йоаца тешал да из документ.

ПЕКИНЕ ВIАШАГIККЕТА ГАРГА ГIЕРТАЧА ХАНА

17-ча февралe КIайча цIен кхулбахьен оагIонгахьара американски ВВС вертолето США президент Р. Никсон Вашингтона кхерча Эндрюс яхача тIема фордарча базе воссавир. Цицара Р. Никсон, паччахьалкхен секретарь Роджерс, кхаман кхерамален хьакъехьара президента гIонча Киссинджер, тIема советник бригадни инарал Скаукрофт, американски делегаце кхыбола членаш шийца а болаш гIорбаьккине гIоргва яхаш бийнача новкъа Китай дака дракаьхар.

Американски самолето Пекине йодаш беш бола кхокъ бода Гавайски гIейреш тIен Гуам гIейре тIен ужаьча американски тIема базашка гIоале. Гавайски гIейреш тIа цунна кхетьа вахар Индокитае во цIа хеза форда пехота 1-ча бригада командир инарал Армстронг. Гуам яхача гIейре тIа Р. Никсона ладийгIар цу районерча США тIема — форда инзий командующе адмирала Пьюс деннача рапортага. Хоаш на дий, Гуамерча базера дIаухача «В-52» яхача американски стратегически бомбардировщикаша хIанз Индокитае интенсивно бомбаш етташ хилар. Духьаьл укх денешка Вьетнама бомбаш етта ВIашагIкхийттара Штаташкара Гуаме яхийтар кхы а «В-52» яха 30 бомбардировщик.

Американски президент Пекине кхоачаргва 22 февралe IуйрIийна, Франс Пресс агентствас беча хоамах, иза цига «паччахьаламха тIаэцаргва». Вашингтонера хьаша воагIаш хиларда дувзодешца американцашта дика хетаргьиц лаьаца хета дуккхача улиций, тикай, учреждений цIерамш къаьнарча традиционни цIераш хийцай. Р. Никсонца воагIа 300 бIаь совгIа вола саг чуIеш хургволча гостиницашкара Мао бустаьш «сийлахь - воккхача баьчча» лозунгаш дIадаьхад. Дика кийчдаьд къахкара культурни памятникаш. ХIанзалца «зецне» я яхаш ца магийташ хиика китайски классически литература произведенеш духхьала доазол дехьара баьхкарашка йоххара тикашка оттаьй.

Китайски Iаьдало мухьо а бенна, Пекине хьаьй лаьрхIа йола американски пропагандистски центр. Малхбузен Германе «Генераль — анцайгер» яхача газето яхачох, цул дехкар да визита «гигантски телереклама» Iалашъяр. Иза да лерхIаш 14 февралe орбита тIа яьккхар Р. Никсон Пекине, Ханчжоу, Шанхае хиларах йола духхьалара телевизионни репортажий передачаш оргйола бувзама лаьрхIа йола спутник.

Американо — китайски переговораш юкъаш, США кепайоалзоно ца тешаш дуаш цига позитивни результаташ хургхиларах. «ЧIоаггIа шеко йолаш да Пекине переговорий хьадда йола цхьаккха результаташ хьаккхайка сергхилар», — яхаш язду «Вашингтон пост», — бакъда машар беро геттара дика хетар да доагIа шоай цIагIа телевизорашка хьежаш бегIача американцашта». Шиъ бахьан долцаш дац Никсон Китай вахаро ноябре хургдолча хоржамашка цунна тоссаш бола кхадж дукхагIа кулийтаргбе 'аьнна хеташ дукхагIбола наблюдателаш хилар.

ХАЛКЪО ТIАЭЦАЦ УЛЬТИМАТУМ

Кипра президента Макариоса политика хьаллоацаш дуккха нах юкъе бола митингаш хул. Царна юкъе дакъа лоацараш — чIоаггIа эгIазбаха ба цу гIейрен паччахьалкхен лелкъе цуй законагIа долча къамал хьаштаьта духьал йола решенеш дачйохка гIортара. Киприоташ хьала духьал ба Кипра доаш къоастадечь а цуй хIанзарча правительствана реорганизаци еча а «хартера лоархIам» Афинай хулга дIадехаш болча греческий полковникашта.

Кипра президента Макариоса тIе ца эзаш йитар греческий ультиматум, из «тIеоца йиш йоацаш кипрски халкъа вхь долаша хиларах тарра». Никсо дукха вэареш нах гулбенача къамаьл деш, цо аьлар: «укхаза мел гулбеннарашта аз тешал ду оаша мога вергволеш хилара де йиш мел яр айса дерг хилара. Кипрски халкъа ца а дезаш доаш къоастаде лерхIаш къайлагIа уттаю планаш кхоачешхургьиц. Из иштта хургхилара тешал ду кипрски халкъо лача чIоагIонаш цуй лоIамо. «Кипр мий лоIаме хилар доаш хаттара оттаде афински хунта гIерташ хилар деш да НАТО агрессивни блока яхаш цо хьаллоацаш. Макариоса правительствана гIожа иза бу, белгалдоаккх «Юманите» яхача французски газето, гIейре тIара тIема базаш дIаяхара тIехьа дахьна Iаьдал дIадаккха гIерташ. Укхаза дувцар да, белгалдоаккх «Трибуна люду» яхача варшавски газето, Средиземни форда махкбоален оагIорахьа лоархIаме стратегически позици доацаш йолча Кипрах американо — натовски тIема база е гIерташ.

Греце правительствас цунна тIехьа латтача натовски низашех кипрски халкъа суверенни бокъонашта тIаккхуваш деш долча низашта хьадда духьал и дуьнен шерра общественность. НАТО империалистически гIоаараша лаьаду гIулакхаш харцахьа хIама лоархI машар лорабара Советски комитетон кхыча социалистически мехкий дуккхача общественни организацешкех.

Г. ШИШКИН. (ТАСС).

ЛОНДОН. Консерваторий правительство студентески сонний финансови рузгъьама тIаккхоадара духьала беррига английски студенташ сардагIбаьнна из демонстр[illegible] Цунца цхьан хиина цу йоккхача марша доакъашхоша дIахьийр забастовка еш бола шахтераш цоли хьаллоацаш хилар.

КАМЕРА ПРЕСС—ТАСС сурт.

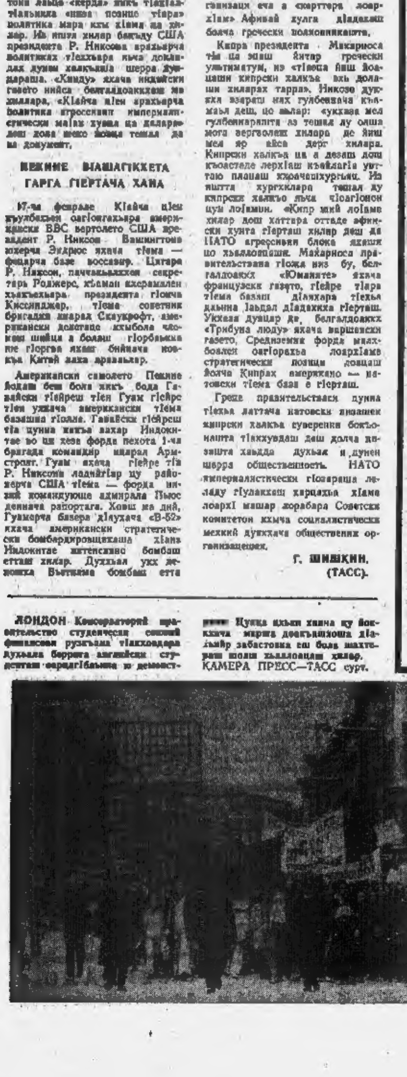

Итт совгIа цIя йола тайп-тайпара установкаш, машенаш, приспособленеш арахец тепловойн торговни оборудоване Одесски заводо.

«Торговли тоаярац технически кийчъярак де дезача цхьадолча хIамаех» болча КПСС ЦК-ан СССР Министрий Советек социми гIулакхаца жоп а хуш, хапал хьалха эксплуатацийна тохкамаш дальд изделей кердача кхаь тайпана. Уж — бискитий бод шаьрбу машен, маршаш тедарг, дIаюха ухa электроплите. ДегIаара перспективни пландагIа йiсдагIча пятилетке шерашка предукци 25 процент дукхагIа арахеца йолалургья завод. Нийсса ах эргаярг ья цун ассортимент.

Бискитий бод шаьрбу керда машен общественни кхачан предприятей кондитерски цехашта лаьрхIа я.

СУРТА ТIА: бискитий бод шаьрбеча кердача машенага хьожаш вола завода инженер-конструктор Романченко Сергей Дмитриевич.

Н. Павленко сурт.
ТАСС фотохроника.

ВЬЕТНАМА—КОРТМУКЪАЛЕ!

Духьала хилара митингаш

Къахьегама ЦIеча Байрахне орден лелаеча Грозненски мехкдаьтта института клубе чакхъьнначе американски агрессораша Вьетнаме лоаттадеча тургIа духьала къамаьл дакъаша мел дийцачул чуловцаш, керттерча даькъе, хьалтеха даьхкача «Тхо хьоца да, Вьетнам!», «Сяй доапа американски агрессораш» яхача лозунгий бар санна бар.

— Вай бохкхача мехка массе а миIнеге чайкъювлаш, я Вьетнаме Америка агрессораша лоаттаеча агрессена духьалара митингаш. Уж митингаш ю дуьнен прогрессивни мел долча адамашна а. Митингашка вIашагIбетталу къахьегамхой, студенташ, кортамукъале бахьан долаш къовсам лоаттабеча Вьетнама халкъа оагIув люош ма барра хьаллоацандаь, тIема къийлал шоешта яйзандаь. Цудухьа из вай тахан, берригача советски нахa санна а, беррига прогрессивни наха санна: «Вьетнама — кортамукъале!» — аьдар митинг хьайийлача института парторганизаце секретара А. Г. Доценкос. Цул тIехьагIа митинге къамаьл де доаш ду института болхлочо В. А. Коптевна. Цо дийцар:

— Итт шу хиина Iац ВIашагIкхийттача Штатий агрессораша Вьетнама лаьттан тIа шоай бIеха тIом лоаттабу. Миллионаш бомбаш, миллионаш тоннаш кхы тайпа делхаш йола средствааш чуетт пар маьршача вьетнамий лаьтта. Вайна хов Америка капитала мехкашта юкъе виз болашагIа йола паччахьалкхе йолга. ХIаьта а делал дола Вьетнама халкъ горасттадуденнадац отта а дулургдац агрессорашта, Вьетнама оагIув хьаллоацаш еррига социалистически лагерь йоландаь. Вай массане а ях: «Шай лоIамагIа йита Вьетнам!», «Эшалургьяц Вьетнам!».

Къамаьл де трибуна тIа вола технически Iилмий доктор, профессор, машар лорабара комитета член М. Н. Суваров.

— Массехк де мара дац Москве чакхъьинача машар хьаллоацаш болча Ерригсоюзни совещане а хиина со цIавена. Совещане дийцар Вьетнама вай деча новкъостала, Вьетнаме агрессораша лоаттадеча тургIах. Дайна вала йиш йоацаш Iаьаш яд американски агрессораша Вьетнама халкъа тIа лоаттадер. Бакъда, цхьаь яц Вьетнам. Масала, город Горькерча автозавода болхлоша хIара шера цхьацца миллион сом ахча юкъедоийт къовсам лоаттабеча Вьетнама новкъостала дафа фонда. Краснодарски края къахьегамхоша а шиппа-кхоккха миллион сом ахча гулду хIора шера вьетнамцашта долча новкъостала. ХIаьта вьетнамцашта ду тайпара новкъостал деш болча вай мехка къахьегамхой чет яь а даогвац. Цу гIулакхаша ма дарра хьахьокх кортмукъален къовсам лоаттабеча халкъий оагIув, хьабарагIа а доацам. гIулакхашца вай хьаллоацаш хилар. Аз предложени еу Вьетнама новкъостал дафа фонда юкъеласхийта хIаране цхьаь дийнай доахкаш йола ахча дийне.

Институте дешаш болча студентий цIерагIа ше къамаьл деш студентка В. Воиркос аьлар:

— Воашта бIаргадайнадеце а, вайна хоа тIемах хьадIар. КIаьа аьлча вай хьаца, даьй-даьнаш кортамукъале бахьан долаш цIензига Iоахийтадац шоай цIий. Цудухьа из аз студентий цIерагIа: «Тхо шуца да, Вьетнама кортамукъалехой!» Американски агрессорашкара оаха хьадел Вьетнама доазол тIара шоай бIухой цIенбаь дIабахар.

Митинге вIашагIкхийттараша массаша раьза а болаш тIаийцар американски агрессена духьалара [illegible]

Велакъеж Авалу

Пхийтта шу цхьан заводе, цеха, станока тIа... Цу шин станока могг ховш санна хетт Авалуна. Хьаь оттавал тIехдика ца хилча цун шийна санна из хала хулаш мо хетт. Масса ээар хургья уж, цо хьаьь валикаш, осеш, шестернеш? Сенца дустаргда нахал къаьха хила гIерташ хьийга кьа? Атта дац бетта кхаь саго миссел болх бе.

Сийрда денош дукха хиннадале а халонаш а кийсенкъий цун вахаре. Кхо шу даьнача хана иза елар. Къаьнача лаьца новкъостал эшар, цудухьа дийтта шу даьча гIишлошъеча балха вахар. Хьамсара дар чудена [illegible] сомаш. ХIаьта а къахьегамдара безам гIишлошъеча баланзар. Иза баьлар 1945 ш. Алма-Атерча «Главэнергозапчасть» заводе токарь гIонча волаш.

Термообработка яьча цIе бое болча болатах пикель [illegible] санна къаьга, кизга мо шаьра оттаха хийнча велакъежар, вахар хоздеш санна хетар. Шу даллехьа токара товзал IомайкIр, кастта заводе сий ду мастер хилар.

Балхара ваьлча чуводаш Авалу. Къонача токараштта метала хеадлора кердача методех лекцеш ешар, библиотеке литературага хьежаш сахьташ доахар. Геттара безабелар болх.

1957 шера—Авалу шин хьамсарча Нохч-ГIалгIайче цIавенача шера—дан даь сесагь кхелхар. Шин дараш доахаш вошен йиъ йишеш дисар. Уж кхебе, нийсача вахара новкъа бахе безар. ХIаьта а вохийзар. Хало-м вIалла а даглехьаш цуина.

1957 шера «ГАРО» завода механически цехе юкъе дIайолайир къахьегама вахта. Денгара — дентга дукдувлар кьшар, ше а цадувлар доахача толамех.

Шаккха дагадехадах Авалуна ший специальность хуаш, кхычахьа балха ваха. Из тийша ва моллагIа болх, къаьстта безам бар, тIехдика бе йиш хиларах. Цудухьа хургья цунна заводе дикагIйола бахови процент — 270. Цудухьа вина хургья цунна Нохч-ГIалгIай Лакхехьарча Совета Президиума Сийлен грамота, «За доблестный труд» яха медаль, къахьегамхо санна дика общественник а волаьдь хержа хургва из вархIаллагIа Грозненски городской Совета депутаталла.

Дукха да цуе дагадоха [illegible] хIамаш. Дийцаргдаь завода дикагIвола рационализатор хиларах тарра ше Москве ВДНХ вахийта...

Атта хиннадац Мусаев Ахьмада Авалу вахар. ХIаьта а талан станока тIа латташ тиъаьа дикъ шу хьалха санна велакъеж из: сийрдача новкъа баьхаб но шай дезда, сийрда никъ ба цун бар — къахьегама никъ.

С. АУШЕВ.

Редактора заместитель
А. А. МЯКИЕВ.

«Ленински гварди»

Советски торгови флот дехIадоагIаргда къаьнарча большевикий, В. И. Ленина соратникий цIераш лелаеча йоккхача серо кеманца.

Серена юкъарча карттарча теплоходех «Ленински гварди» аьнна цIи тулларгья. Из хьаду Советски Союза заказагIа Польски Халкъа Республика верфашца укх шера даь а даьнна болх ба долалургда. Из хургда 7,5 эзар тонн декъа мукъаш кхухьа универсальни кема. Бокх шин кема тоахаргья маша болхийна партийни паччахьалкхени болалоеш цеI, 1914 шера деиз КПСС член хиннача А. А. Андреева а революционни болаьа юкъе хьинера дакъа лаьцача, 1916 шера дежи КПСС член хиннача А. А. Арцихова а цIераш.

1945 шера бIаьсти. ТIема тIеххьара денош. Фашизм хIалак хургхилар хIаиз массанена а гуш да. Цхьабакъда, къовсам хIаьта а дIахо латташ ба... ТIема хахарча цу юкъах — гитлеровски Германе тIеххьарча денош, жовстагIчун тыле беча советски разведчика чоалханеча, кхеравах биэза болча балхах дуьцарга М. Горьки цIерагIча киностуде арахецаргдолча «БIаьстен вурийтта минот» яхача фильмо. Штандартен - фюрера СС фон Штирлица, из дарра аьча, советски разведчика Исаев Максима роль ловзаю цу тIа Тихонов Вячеслава. Централни телевидене вакаьагIа арахецаш доле дуккхача сереех латта из фильм доакка режиссере Лиознова Татьянас. Оператор П. Катаев.

Сурта тIа: фильмы доакхача. Исаев Максим — артист В. Тихонов, Холтофф — артист К. Жилин.

В. Мастюкова сурт.
ТАСС фотохроника.

Цун сий ду

Грозненски объединени ТЭЦ-е № 1 йолча электростанце къонача инженера-электрика Ведзижев Хьажбикара болх бу дукха ха яц. Лоацчача хана электростанце чоалханера электрически схемаш толамца карерзадай, цо. Дика специалист, тешаме новкъост ва из, йоах цох электротехнически цеха начальника Ф. Умански.

Хьинаре къахьегарал совгIа общественни балха тIа а дика дакъа лоац Хьажбикара. Массехказа «Грозэнерго» районни энергетически управлене энергетикий сий лорадеш шахматий кхьашка дика дакъа лоацаш хинав из. ВIаьтта шин шера Къилбаседа Кавказа энергетикий кхьашка котвалнав Ведзижев.

Х. СУРХОЕВ.

ДИКА КИЙЧЪЮ ТЕХНИКА

Укх шера санна хьинаре болх баьбац сона дагадоагIаш Нaьсарерча «Экажевский» совхоза мастерскоерка болхлоарашa.

Кхашкара мукъабоалиаше а турах хинахьа ремонт дIайолаяре хIаиз бокхий бу механизаторашi. Укх шера ремонтникий кулг кхета дезаш хиннача шовзткънегIа хIанзале тхьаь пхийтта трактор тоа а я аральниний мастерской цехашкара. Цу гIулакха сов раьза волаш бос бувл мастерской заведующе Вышегуров IадДал-Салама.

— Фуд хьогI ремонтникий балха овсарле айлар? — хет аз цунга. — Кхашкара техника мукъайлавехьа тракторашa а инвентарь а тоаяра вина оахьалаш Iалашъе сардагIдальар тхо. ХьалхагIа ремонт дIайолаяца хIаьгIа а даькIе, тхоай а сагот дера, наха а кIордадора тхо, — йоах IадДал-Салама, — хIаьта хIане, ремонт е белгалдаь тракторашi управляющема, кхычар цхьаьца бахьанаш а лехаш уж дукхагIа шоашка лепанайта гIерттане а, сиха графикага хьежжа мастерскенка хьа а йоалайир.

Нийса йоах заведующе. Цалогаш хиина саг кIаленесалца дарба ма деш кIча яр? Ишттa а техника а. Шин хинахьа кулг ца тохача кIоарелу лаьар а. Тlаккха «дарба» да. хIаьта царна эша хIама лаха а халагIа да.

МугIаре дIа а оттаяь бIаьстаи кальпа оIанараш лаьтта летталца яхаш коа дIаоттаяь лоаттараш тракторашi беславе. Тоаяь арайаллаше а къахьега йолх уж Цхьа бутт совгIа ха а Цечоев Махьмад, Талдиев Мовла, Аушев Юсеп, кхьбола механизаторашi, тоаьь шоай тракторашi ара а яьха, кхашка, фермашка, кхычахаш деш леха.

ВIалла ца хиина хьадаш да совхозе шоферашка а. Дукха ха йоацчаш капитальни ремонтера цхьатарра дика тоа а бaь шоай 20 двигатель цIабенаб цар. Вокхa кхаь а ба из царна. Кузоваш, кхьдола машений доакъош кийчдеш хьинаре къахьегаш ба шоферашi а.

Царна а ба механизаторашта санна кхашка хьабе шортта болх, — йох гараьа заведующе Тумгоев Салангире. — ХIаьта белгалде дева совхозерча 50 машенех бIаьсти хьаьлча гаража кеа геттара кIаййина мичь царa латтийсаргйоацилга.

И. КАРАЕВ.

ТЕЛЕВИДЕНИ

22 февраль

9.35 — Кердадераш. 9.45 — Дешархошта «Костер». 10.15 — «Паччахьалкхен исторически музей — 100 шу» яха телевизионни очерк. 10.45 — «Гьмна доамашка» яха художественни фильм. 12.10 — «Лаьттан воI» яха телевизионни документальни фильма премьера. 13.35 — Шахматни школа. Болалуш болча шахматистий класс. «Шахматех ловзара стратеги тактикех». 13.35 — Кердадераш. 15.35 — Передачий программа. 15.00 — «Нийсархо» (нохчий меттала). 15.40 — Киножурнал. 15.50 — Телевизионни кердадераш (гIалгIай, эрсий меттала). 16.10 — Сийлахь доккхача гIулакха тIехьара бIухой. Дудаев Султан (гIалгIай меттала). 16.30 — Советски Эскарех тIема - форда флотен Дена хетадаь концерт. Советски Эскара централни театрера трансляци. 18.35 — Миллионий ленински университет. «Демократи, кортамукъале, граждански декхар». 19.05— «Цхьа майда» яха художественни фильм. ШоллагIа сери. 20.15 — Дуьнен халкъашта юкъера обозрени. 20.25 — Шеа, бераш. 20.40 — «Вахарал йоккхагIа ставка я» яха дуккхасерийни телевизионни художественни фильм. «Хулдаш». 21.45 — «Ха». Информационни программа. 22.45 — «Вахарал йоккхагIа ставка я» яха дуккхасерийни телевизионни художественни фильм. «Инструкци Вонцан».

23 февраль

9.35 — Кердадераш. 9.45 — Дешархошта. «Пионераш вугIаргIа болх». 10.15 — «Салтечох йола баллада» яха художественни фильм. 12.10 — «Цхьа сагах а, шоаша» яха документальни фильм. 12.40 — «Укхаза дахз дIайолалу Дахкер» яха документальни телевизионни фильм. 12.55 — Кердадераш. 16.45 — Передачий программа. 16.55 — Спортивни хроника. 17.00 — Телевизионни кердадераш (нохчий, эрсий меттала). 17.30 — Киножурнал. 17.35 — ДIадела денош дагадоахаш (нохчий меттала). 17.50 — Дешархошта фильм. 18.10 — Паччахьалкхен филармоне эстрадни группа концерт (нохчий меттала). 19.10 — Тахан Советски Эскарех ТIема-форда флотен Де да. 19.25 — Концерт. 19.40 — Советски эскарех Централни театре Вишневски, Кроня, Азарова «Шера форд бахьжаб» яха спектакль. 21.00 — «Ха». Информационни программа. 21.30 — Спектакль дIахоьхьар. 22.40— Баскетболах йола СССР-а чемпионат. МаIа ловзар. Ленинградера передача. 23.30 — Кердадераш. Передачий программа.

РАДИО

22 февраль

6.30 — «Юртара Iуйре» (эрсий меттала). 6.45 — Хоамаш. 6.55 — Хаоттам. 7.20 — «Грозненский рабочий», «Комсомольское племя» газетий обзор. 7.30 — «Сердало» газета обзор. 8.20 — «Хьамсара бIухой, шун письмой йола концерт» (нохчий меттала). 8.15 — «Къона тIехье кхетаяна кхиар сийдола декхар да» яха корреспонденци (гIалгIай меттала). 9.30 — Ахараш. 9.45 — «Октябрю цхьаь» яха радиокомпозици (гIалгIай меттала). 16.05 — Музыкере болх гIа (нохчий меттала). 16.20 — Советски Эскарех ТIема-форда флотен Денга. «Хьона дагадоагIий, новкъост» яха передача (эрсий меттала). 17.45 — «Вай индустриальни мохк» (эрсий меттала). 18.00 — Керда хоамаш (эрсий меттала). 18.14 — Керда хоамаш (нохчий меттала). 18.27 — Керда хоамаш (гIалгIай меттала). 18.35 — Советски Эскарех ТIема-форда флотен Денга. «Литературни Нохч-ГIалгIайче» яха радиовыпуск (эрсий меттала).

6.55 — Хаоттам. 7.20 — «Грозненский рабочий» газета обзор. 7.25 — «Ленинан некъ» газета обзор. 8.25 — «Советски эскарех. ТIема-форда флотен Де да тахан» яха радиокомпозици (гIалгIай меттала). 8.40 — Советски Эскарех ТIема - форда флотен Денга хетадаь концерт (гIалгIай меттала). 9.15 — «Коммунистически кхетамца вах кхебара къахьегама коллективаш лоархIам лакхбалара хьакъехьа КПСС XXIV-гIа съезд» яха беседа (нохчий меттала). 9.30 — Советски Эскара бIухошта доле концерт (эрсий меттала). 16.05 — Коммунистех йола дувцараш (нохчий меттала). 16.20 — «Юртера декар» (нохчий меттала). 16.35 — «Нохч-ГIалгIайчен индустри» (гIалгIай меттала). 16.50 — «Вахархошта— граждански обороне хьакъехьа» яха беседа (эрсий меттала). 18.00 — Керда хоамаш (эрсий меттала). 18.14 — Керда хоамаш (нохчий меттала). 18.27 — Керда хоамаш (гIалгIай меттала). 18.30 — «Радиокхиа деттаоеца» яха радиодуцкар (эрсий меттала). 19.15— «Катирхой вахар» яха радиовыпуск (нохчий меттала).

23 февраль

6.30 — Юртбоахама хьалоба школа (гIалгIай меттала). 6.45 — Хоамаш.

ХАОТТАМ

Тахан республике гIоллера Грозне кхуза духьаш моахаш а йолаш, йоачан а йоацаш. гIийло мух а хьекхаш ха чилек фегара температура республике гIолла 1—6, Грозне 1—3 градус шелал йолаш хилан тарау. Кхоа ен ломиен моахаш а йолаш юкъе-юкъе ела а еккаш. лоадема йоачан а йоацаш, кхьолиийолча моттигашка доах а доалаш, хьулба-малхбузехьара гIеьххьача йоаноаш мух а йолкхаш, хьалхарча де юкъаргIа бийсана 8—13, дийнахь 1—5 градус шелал йолаш, вокх юдийсача юкъаргIа бийсанна 4—9 градус шелал йолаш дийнахь 1 градус йIоахалгаре 4 градус шелалга кхоачаши хила а тарау.

Метеостанци.

ГРАЖДАНАШ!

Iаьн заманехь лаьттах гIоргвача кене, лаьтта кIал гIолле йоаха газопроводаш таьла а уж яхачи гIолле газ хьвала а тарау.

ЙIоахал гаргагIоттарна гIорешача лаьтта гIолле газ дIа а яржа. Лаьттанна кIалхарча коммуникацей кIоагашка, подвалашка ,нах бахача цIеной клеткашка из эккхара кхерам хуккагIа хул.

Нагахьа санна газа хьаж шоешта кхете, цу хьакъехьа сиха хоам бе аварийни службага — 04 телефон а тела.

Аварийни служба йоагаза дIаххачалехьа чиния тIа а йоа е каналезацена яхача люкий кеорига ногIоваш хьаелле, хIаьта иштта подвалашкаоеи хагIашкаоеи корашка наIараши хьаелла. Цу хана чIоаггIа кхерам да цIерa яла бакхара электрически приборех пайда эцара.

«Грозгоргаз» трест.

РЕДАКЦЕ АДРЕС: г. Грозный, 364051, Ленина улица 11, (3-гIа этаж) Телефонаш: редактора — 3-44-66; редактора зам.— 3-39-11; бахьалхадола секретара — 3-34-88; партийни вахара, культура, промышленностех отделий — 3-42-30; юрта бохама отдела — 3-42-28; письмой отделех бухгалтерех — 2-60-71.

«Грозненский рабочий» издательства типографи. Революции проспект 7/84.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный, 364051, ул. Ленина 11, (3-й этаж) Телефоны: редактора—3-44-66; зам. редактора—3-39-11; ответственного секретаря—3-34-88, отделов партийной жизни, культуры и промышленности — 3-42-30; отдела сельского хозяйства— 3-42-28; отдела писем и бухгалтерии — 2-60-71.

Типография из-ва «Грозненский рабочий», проспект Революции 7/84.

СФ05042. Заказ № 1107.